

Helse- og omsorgsdepartementet

Oppgaver under Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet(unntatt tilsyn).

Fylkesmannen er et forvaltnings- og kompetanseorgan og skal bidra til å gjennomføre og iverksette nasjonal politikk i helse- og sosialsektoren regionalt og iverksettelse av sektorpolitikken gjennom kommunene. Fylkesmannen skal drive rådgivning mot sentrale myndigheter, kommunene, fylkeskommunene, helseforetakene, frivillige organisasjoner og befolkningen, og ha oppgaver knyttet opp mot kvalitetsutvikling og prioritering i helse- og sosialtjenesten. Fylkesmennenes arbeidsoppgaver er nedfelt i embetsoppdraget og er inndelt i resultatområder etter oppgavenes karakter. En del av oppgavene på 70-serien er forankret både i Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Overordnede referanser til bakgrunnsinformasjon

[St.prp. nr. 1 \(2007-2008\) Arbeids- og inkluderingsdepartementet](#)

[St.prp. nr. 1 \(2007-2008\) Helse- og omsorgsdepartementet](#)

[Nasjonal Helseplan \(2007-2010\) - Særtrykk av St.prp.nr.1 \(2006-2007\) kapittel 6](#)

73

73.1 Lov om sosiale tjenester

Oppdrag

- Behandle saker etter lov om sosiale tjenester med forskrifter.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 13. desember 1991 om sosiale tjenester](#)
- [Forskrift av 4. desember 1992 til lov om sosiale tjenester](#)
- [Forskrift av 26. april 1995 nr. 392 om vederlag for opphold i institusjon](#)
- [Rundskriv IS-10/2004 - Lov om sosiale tjenester kapittel 4 A](#)
- [Rundskriv I-34/2001 Sosialtjenesteloven kapittel 5](#) og [Tilleggsrundskriv A-16/2006, IS-6/2004](#) og [IS-17/2005](#)
- [Forskrift om individuell plan av 23. desember 2004](#)
- [Forskrift av 20.desember 2002 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten.](#)
- [Forskrift av 27. juni 2003 om kvalitet i pleie- og i omsorgstjenesten.](#)
- Rundskriv [I-35/2000](#), [I-33/2001](#) og [I-5/2003](#) om legemiddelassistert rehabilitering.

- [Ot. prp. nr. 70 \(2006-2007\)](#)

73.2 Arbeids- og velferdsforvaltningen og sosiale tjenester – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Fylkesmannen skal utforme og iverksette kompetanse- og formidlingstiltak innenfor området for sosiale tjenester med vekt på en helhetlig tilnærming, hvor koordinering og samordning av tiltak og aktiviteter skal stå sentralt. Tiltakene skal først og fremst utformes og gjennomføres med henblikk på implementering av NAV-reformen og etableringen av de lokale NAV-kontorene, og sees i sammenheng med nasjonal kvalitetsutvikling for helse og sosiale tjenester (Nasjonal kvalitetsstrategi – "...og bedre skal det bli!"), Opptrappingsplan for rusfeltet, Opptrappingsplan for psykisk helse og Kvalitetsavtalen med KS, herunder Flink med folk.

Iverksettelsen av kompetanse-, utviklings- og formidlingstiltak på området skal samordnes med øvrige kompetansetiltak i tilknytning reformprosessen lokalt. NAV fylke, Fylkesmannen og KS lokalt har et felles ansvar for å sørge for at kompetansetiltak rettet mot NAV-kontorene er koordinert. Tiltakene skal ta utgangspunkt i felles strategiske dokumenter som ligger til grunn for kompetanseutvikling, oppfølgingsstrategi og arbeidsevnevurderinger i Arbeids- og velferdsforvaltningen..

I fagområdet for de sosiale tjenestene i kommunene inngår:

- *sosiale tjenester og Arbeids- og velferdsforvaltningen - kompetanseutvikling og formidlingstiltak (pkt. 73.2)*
- *arbeidet med kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad (pkt. 73.3)*
- *iverksette og følge opp intensjonene i Opptrappingsplan for rusfeltet sammen med kommunene (pkt. 88.2)*
- *oppfølging av Handlingsplan mot fattigdom, herunder boligsosialt arbeid (pkt. 74.1) og økonomisk rådgivning (73.4)*

NAV-reformen medfører ingen endringer i Fylkesmannens ansvar og rolle overfor de sosiale tjenestene i kommunene.

Vi viser for øvrig til at Fylkesmannen har fått en rolle som meklingsinstans i tvister mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunene, jf forskrift 2007-03-12 nr 294.

*På området for de sosiale tjenestene skal det utformes en gjennomføringsplan for embetets arbeid, jf pkt. 73.2, 73.4, 74.1 og 88.2. Gjennomføringsplanen skal sendes Sosial- og helsedirektoratet innen **17. mars 2008**. Mal for hvordan gjennomføringsplanen skal utformes vil bli sendt embetene.*

Oppdrag

- Være hovedkanal på området for sosiale tjenester mellom departement/direktorat og kommunesektoren og bistå med tilrettelegging av kontakten direktoratet har med kommunene.
- Utforme og gjennomføre tiltak og aktiviteter på en slik måte at de underbygger overordnede formål med de sosiale tjenestene, jf Lov om sosiale tjenester § 1-1.

- Bidra til kompetanse – og kvalitetsutvikling ved å gjennomføre opplæringstiltak, med vektlegging av vedlikehold og utvikling av faglige fora og faglige nettverk for tverrfaglig samarbeid. Arenaene skal videreutvikles og rettes inn som virkemidler i lokal implementering av NAV-reformen.
- Bidra med faglig innspill til SHdir vedrørende implementering og utvikling av NAV-reformen og bistå med å samle inn viktig informasjon fra kommunene som øker kunnskapsgrunnlaget for gjennomføring av reformen.
- Være en aktiv deltager på regional likeverdig samarbeidsarena som er etablert i alle fylker.
- Følge med på hvordan NAV-kontorene legger til rette for integrering og utvikling av de sosiale tjenestene, herunder grensesnittet mot og samordning med de øvrige kommunale tjenester utenfor NAV-kontoret.
- Gjennomføre felles kompetanse- og utviklingstiltak i samarbeid med NAV fylke i forbindelse med etableringen av NAV-kontorene og oppfølging av brukere, med spesielt ansvar for å sikre kvaliteten i de sosiale tjenestene.
- Tilrettelegge for, koordinere og følge opp de kommunale veilederes bistand i kompetanseprosjektet for etablering av NAV-kontorene.
- Bistå NAV fylke med kontakten ut mot kommunene og bidra til å forankre etableringsprosessene av nye NAV-kontorer i politisk og administrativ ledelse i kommunene.
- Gjennomføre opplæring i bruk av KIS (kartlegging i sosialtjenesten), herunder videreutvikling av faglige nettverk og knytte tiltakene opp mot det lokale utviklingsarbeidet med arbeidsevnevurderinger i Arbeids- og velferdsforvaltningen.
- Forvalte aktuelle tilskuddsmidler og se de ulike tilskuddene i sammenheng. Bidra til at kommuner med store behov søker tilskudd. Bistå direktoratet med behandling av tilskuddene og oppfølging av tilskuddskommunene.
- Bidra til at ansatte innenfor fagområdet for sosiale tjenester deltar på kompetanseheving og nettverksbygging i tilknytning Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse
- Delta i samarbeidet i forsøket Høgskole- og universitetssosialkontor (HUSK) dersom kommuner i fylket deltar.
- Veilede ansatte i kommuner i deres forvaltning av Lov om sosiale tjenester.
- Generelt følge med og eventuelt bistå direktoratet med å hente inn opplysninger i den kommunale sosialtjenesten.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).
- Delfinansiert over Arbeids- og inkluderingsdepartementets kap. 0621.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 13. desember 1991 om sosiale tjenester](#)
- [Lov av 16.juni 2006 om arbeids og velferdsforvaltningen](#)
- [Handlingsplan mot fattigdom - Vedlegg til St.prp. nr. 1 \(2006-2007\) - Statsbudsjettet 2007](#)
- [Rundskriv H-2143 \(2004\) Retningslinjer for fylkesmannens samordning av statlig styring av kommunesektoren](#)
- [St. prp nr. 46 \(2004-2005\) Ny arbeids- og velferdsforvaltning](#)
- [Ot.prp.nr.47 om lov om arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [St.meld. nr. 9 \(2006-2007\) Arbeid, velferd og inkludering](#)
- [Opptappingsplan for rusfeltet \(St.prp. nr. 1 2007-2008\)](#)

- [Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten.... og bedre skal det bli !!\(2005-2015\)](#)
- Handlingplan I-0910 N, Kunnskap og brubygging, Sosialtjenesten si førstelinje (1998-2001). (Dokumentet er ikke tilgjengelig elektronisk)
- [Faglig forum – Erfaringer fra oppfølging av faglig forum i Nordland](#)
- Kommunal- og regionaldepartementet: Konsultasjoner mellom staten og kommunesektoren – Fellesdokumentet 2006.
- [Informasjonsbrev til kommunene fra SHdir av 1. november 2007](#)
- Strategi for oppfølging av brukere i Arbeids- og velferdsforvaltningen
- Helhetlig kompetanseplan for Arbeids- og velferdsforvaltningen (vil foreligge januar 2008)
- Arbeidsevnevurderinger i Arbeids- og velferdsforvaltningen

Resultatkrav

- Ha gjennomført tiltak og aktiviteter på en slik måte at de ulike satsingene og aktivitetene (jf resultatområdene 73.2, 73.3, 73.4, 74.1 og 88.2) ses i sammenheng.
- Ha opprettet og gitt alle kommuner tilbud om å delta i nettverk for kompetanseutvikling i form av faglige fora og tverrfaglige nettverk.
- Ha samarbeidet nært med NAV-fylke om kompetansetiltak og deltatt aktivt på regional likeverdig samarbeidsarena.
- Ha oversikt over kompetansebehovet i tjenesten.
- I samarbeid med NAV fylke ha informert kommunene på alle nivåer om status, føringer og beslutninger i forbindelse med NAV-reformen.
- Alle NAV-kontor skal ha fått tilbud om kompetansetiltak knyttet til de sosiale tjenestene. Tiltakene skal være koordinert med NAV fylke og KS.

Rapportering

- Det skal rapporteres særskilt på fylkesmannens aktiviteter knyttet til sosiale tjenester og Arbeids- og velferdsforvaltningen. Frist 1. februar 2009. Det skal rapporteres på følgende punkter:
- Beskrivelse av gjennomførte kompetanse- og formidlingsaktiviteter
 - formål, innhold, hyppighet
 - målgruppe for tiltakene
 - samarbeidspartnere som inngikk (som medarrangør og / eller som deltakere)
- Generell vurdering av resultatene av tiltakene, herunder hvordan aktivitetene er tilstrekkelig koordinert.
- Beskrivelse av samarbeidet med NAV fylke - formål/ samarbeidsformer/ oppnådd resultat.
- Generell status for implementeringen av NAV-reformen med utgangspunkt i integrering og videreutvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontorene
- Vurdering av videre kompetansebehov

Resultatkrav

- Saker etter lov om sosiale tjenester med tilhørende forskrifter er behandlet innen tre måneder

Rapportering

- Ingen rapportering

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Kap 5 A i lov om sosiale tjenester om kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad trådte i kraft 1. november 2007. Med hjemmel i disse bestemmelsene, har alle som fyller kriteriene, rett til et individuelt tilpasset kvalifiseringsprogram fra NAV-kontoret. Fylkesmannen får en sentral rolle med å underbygge og stimulere arbeidet i NAV-kontorene og skal gjennom ulike tiltak bidra til at ordningen fungerer etter intensjonene og at de politiske målsettingene nås for 2008..

Oppdrag

- Fylkesmannen skal delta på og eventuelt bistå SHdir med gjennomføringen av nasjonale arenaer for koordinering og videre oppfølging av arbeidet med kvalifiseringsprogrammet
- Fylkesmannen er hovedkontaktpunktet for kvalifiseringsprogrammet i fylket og skal på bakgrunn av henvendelser gi informasjon om kvalifiseringsprogrammet
- Gi både ansatte i etablerte NAV-kontor og i kommuner for øvrig en grunnleggende innføring i de nye bestemmelsene i kap 5 A i Lov om sosiale tjenester
- I tråd med nasjonal ramme for kompetansetiltak skal fylkesmannen utvikle og gjennomføre lokalt tilpassede kompetanseutviklingstiltak rettet mot etablerte NAV-kontorer for å sikre at ansatte har tilstrekkelig kompetanse for å kunne tilby brukere et individuelt tilpasset kvalifiseringsprogram.
- Tilby veiledning til de enkelte NAV-kontorene i arbeidet med å utarbeide, iverksette og følge opp individuelt tilpassede kvalifiseringsprogram.
- Koordinere aktivitetene til kommunale kompetanseveiledere og gi faglig støtte og oppfølging av deres virksomhet.
- Sørge for at alle kompetanseaktiviteter i tilknytning kvalifiseringsprogrammet er koordinert med relevante kompetanseaktiviteter i regi av NAV-fylke.
- Fylkesmannen skal etter nærmere avtale bistå SHdir i arbeidet med å rapportere til Arbeids- og inkluderingsdepartementet om gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet

Finansiering

- Finansiert over Arbeids- og inkluderingsdepartementets kap. 0621

Bakgrunnsinformasjon

- [St. meld. nr. 9 \(2006-2007\) Arbeid, velferd og inkludering](#)
- [Ot. prp. nr. 70 \(2006-2007\)](#)
- Oppdragsbrev fra SHdir til Fylkesmannen av 13.september 2007
- [Informasjonsbrev til kommunene fra SHdir av 1. november 2007](#)
- [Om kvalifiseringsprogrammet på direktoratets hjemmesider](#)

Resultatkrav

- Alle NAV-kontor skal ha fått koordinert kompetanseutvikling knyttet til ordningen med kvalifiseringsprogram.
- Skal ha informert alle kommuner om Kvalifiseringsprogrammet.
- Skal gjennom dagsseminarer ha gitt ansatte i NAV-kontorer en grundig innføring i de nye bestemmelsene i sosialtjenestelovens kapittel 5A.
- Skal ha gitt veiledning og opplæring av ansatte i NAV-kontor som skal iverksette ordningen.
- Alle kommunale veiledere skal ha mottatt jevnlig koordinert og faglig oppfølgingsbistand som understøtter deres virksomhet.

Rapportering

Det skal rapporteres særskilt på kvalifiseringsprogrammet, spesielt med henblikk på innholdet og arbeidsprosessen rundt ordningen i NAV-kontorene. Rapporten vil bli halvårlig og mal utarbeides i samarbeid med Fylkesmennene innen 1. mars 2008.

73.4 Økonomisk rådgivning

Arbeidet med økonomisk rådgivning og gjeldrådgivning i kommunene skal ytterligere trappes opp i 2008. Fylkesmannen har en sentral rolle i arbeidet og skal koordinere dette med nedsatt arbeidsgruppe i regi av SHdir, samt koordinere og tilpasse de lokale kompetansetiltakene som foregår i regi av NAV-reformen.

Oppdrag

- I samarbeid med direktoratet, arrangere oppfølgingskurs i økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning etter ramme utarbeidet av Operativ arbeidsgruppe for økonomisk rådgivning (OAØ).
- Tilby ansatte i kommunene og NAV-kontorene grunnkurs og videregående kurs ved behov.
- Gjennomføre formidlings- og informasjonstiltak om økonomisk rådgivning overfor ansatte i kommunene og NAV-kontorene.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om sosiale tjenester m.v. av 13. desember 1991 nr. 81](#) (om råd og veiledningsplikt)
- [Lov om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner \(Gjeldsordningsloven\) av 17. juli 1992 nr. 99](#)
- [St.meld. nr. 6 \(2002-2003\) Tiltaksplan mot fattigdom](#)
- Veileder i økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning (under revisjon)

Resultatkrav

- Ha utviklet og gjennomført informasjons- og opplæringstiltak på området økonomisk rådgivning overfor ansatte både i kommunene og NAV-kontorene

Rapportering

- Tilsvarende rapportering sosiale tjenester og Arbeids- og velferdsforvaltningen, se punkt 73.2.

74

74.1 Handlingsplan mot fattigdom

Oppdrag

- Følge opp satsing for å forebygge og bekjempe bostedsløshet:
 - Følge opp videreføringen av den nasjonale strategien – *På vei mot egen bolig* med utgangspunkt i resultatmålene som er satt opp.
 - Sikre en god statlig koordinering og sikre erfaringsoverføring mellom kommunene i samarbeid med Husbankens regionkontor.
 - Følge opp tjenesteutviklingen i kommunene generelt for å forebygge bostedsløshet og sikre målgruppen varige botilbud, tilbud om individuell plan og vedtak på tjenestene som er knyttet til oppfølgingstilbudet.
 - Stimulere til at flere kommuner vektlegger det boligsosiale arbeidet og sikre faglig god prioritering av tilskuddskommuner i samarbeidsmøter med direktoratet.
 - Bistå med pilot og delta i kommunenettverk knyttet til satsningen ”fra hospits til varig bolig”
- Følge med og eventuelt bistå direktoratet med opplysninger i tilknytning til kommunale satser for stønad til livsopphold, jf. lov om sosiale tjenester § 5-1.
- Tilskuddet for å forebygge og redusere fattigdom blant barn som bor i husholdninger som mottar økonomisk sosialhjelp, økes med 10 mill. i 2008. Fylkesmannen skal følge med på utviklingen av tjenesteområdet i de kommunene som mottar tilskudd til formålet

Finansiering

- Finansiert over Arbeids- og inkluderingsdepartementets kap. 0621.

Bakgrunnsinformasjon

- [Handlingsplan for fattigdom – vedlegg til St.prp. nr. 1 \(2006-2007\) fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet](#)
- [Kartlegging i sosialtjenesten - www.shdir.no/sosialetjenester/kis/](http://www.shdir.no/sosialetjenester/kis/)
- [Boligsosialt arbeid - www.shdir.no/sosialetjenester/boligsosialt_arbeid/](http://www.shdir.no/sosialetjenester/boligsosialt_arbeid/)
- [St.meld. nr. 23 \(2003-2004\) Boligpolitikken](#)
- [Rundskriv U-10/2002 Boligsosialt arbeid og bistand til å mestre et boforhold](#)
- [Strategien På vei til egen bolig](#)

Resultatkrav

- Ha informert kommunene om fagdokumentet ”Muligheter og mot” (SHdir 2007)

- Sammen med Husbankens regionkontor ha gjennomført arbeidsseminar med kommunene for å følge opp og videreutvikle det strategiske arbeidet
- Ha utarbeidet resultatmål for videreføringen av det strategiske arbeidet
- Ha gitt faglig bistand til kommuner som mottar tilskudd til oppfølgingstjenester. □□

Rapportering

- Status på arbeidet med handlingsplan mot fattigdom skal omtales i årsrapporten. Oppgi også i årsrapporten antall kommuner som er informert om fagdokumentet "Muligheter og mot" (SHdir 2007)
- Boligsosialt: Årlig særskilt rapportering om embetets arbeid innen det boligsosiale arbeidet med innhenting av informasjon fra kommunene.
- Rapporten skal inneholde gjennomførte aktiviteter, type bistand til kommunene, vise til gode resultater kommunene har gjort og utfordringer kommunene står overfor. Jf også resultatkravene.
- Rapporteringen skal videre inneholde følgende punkter:
 - Oppgi antall kommuner hvor embetene sammen med Husbankens regionkontor har gjennomført arbeidsseminar for å følge opp og videreutvikle det strategiske arbeidet
 - Ha utarbeidet resultatmål for videreføringen av det strategiske arbeidet
 - Oppgi antall kommuner som mottar tilskudd til oppfølgingstjenester, og som har fått faglig bistand
 - Oppgi antall økte årsverk som er etablert i kommunene som resultat av tilskuddsordningen
 - Oppgi antall personer som får oppfølging i bolig
 - Oppgi hvor mange av det totale antallet beboere, som får oppfølging, som har rett til IP og som mottar IP, samt vedtak på tjenestene som ytes.
 - Oppgi antall kommuner hvor det boligsosiale arbeidet er forankret i kommunenes planer.

74.2 Universell utforming

Fra 18.10.07 er koordineringsansvaret for universell utforming overført Barne- og likestillingsdepartementet jf. resultatområde 46 under BLD.

75

75.1 Habilitering og rehabilitering - nasjonal strategi

Sosial- og helsedirektoratet skal bistå Helse- og omsorgsdepartementet i oppfølging av Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering.

Oppdrag

- Kartlegge om alle kommuner har etablert koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering og bistå Sosial- og helsedirektoratet med adresser til disse.
- Ha en oppdatert adresseliste over koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering i kommunene i det aktuelle fylket, som er tilgjengelig for direktoratet ved forespørsel.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift om habilitering og rehabilitering](#)

Resultatkrav

- Vil bli presisert i eget brev når strategien foreligger.

Rapportering

- Ingen rapportering.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Oppdrag

- Bistå direktoratet i videreføring av opplæringsprogram knyttet til tilrettelegging av det kommunale tjenestetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier (TaKT). Målgruppen er ledere, saksbehandlere i pleie- og omsorgstjenesten, pedagoger og andre som arbeider med familiene.
- Bistå direktoratet i gjennomføringen av opplæringsprogrammet i kommunene i 2008.
- Det vises til resultatområde 86.4 om saksbehandling i sosial- og helsetjenestene.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [St. meld. nr. 40 \(2002-2003\) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer](#)
- [St.prp. nr.1 \(2006-2007\) Helse- og omsorgsdepartementet](#) kap. 0761, post 21, Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier program
- [St.prp. nr. 1 \(2006-2007\) Arbeids- og inkluderingsdepartementet](#), kap.0621, post 21
- [Strategiplan for familier med barn med nedsatt funksjonsevne](#)
- www.shdir.no/takt

Resultatkrav

- Ha bistått direktoratet i arbeidet med TaKT opplæringsprogram

Rapportering

- Ingen rapportering

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Oppdrag

- Fylkesmennene skal bistå Sosial- og helsedirektoratet i å følge opp kommuner som i følge KOSTRA rapportering per 31.12.07 har personer under 50 år bosatt i alders- og sykehjem. Oppdraget vil bli presisert i eget brev.
- Oppfordre aktuelle kommuner til å utarbeide individuell plan for den enkelte

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Veileder til forskrift om individuell plan \(IS 1253\)](#)
- [Rapport fra arbeidsgruppe utgitt av Sosial - og helsedepartementet " Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem"](#)

Resultatkrav

- Ha bistått direktoratet i oppfølgingen av kommuner som har unge personer med nedsatt funksjonsevne under 50 år som bor på alders- og sykehjem
- Ha bistått kommunene som har unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders - og sykehjem slik at det blir utarbeidet individuell plan og tilrettelagt for egnet bo- og tjenestetilbud

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav
- Særskilt rapportering om status for personer med nedsatt funksjonsevne under 50 år som mot sin vilje bor i alders- og sykehjem. Frist vil bli omtalt i eget brev.

76

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Oppdrag

- Bidra til samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten, spesielt på samarbeidsprosjekter og rutiner
- Bidra til at kommunene og sykehusene har samarbeids- og saksbehandlingsrutiner ved utskrivning av pasienter
- Understøtte arbeidet med å realisere elektronisk samhandling mellom helse- og omsorgstjenestene gjennom et nasjonalt meldingsløft og Sosial- og helsedirektoratets videreføring av "Kommuneprogrammet"
- Bidra til at lokale samarbeidsavtaler om elektronisk samhandling mellom kommuner og helseforetak inngås

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [St.meld. nr. 21 \(1998-1999\) Ansvar og meistring. Mot ein heilskapleg rehabilitering](#)
- [Forskrift om individuell plan.](#)
- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer.](#)
- [Stortingsmelding nr 28 \(1999 – 2000\) Innhald og kvalitet i omsorgstenestene, Omsorg 2000](#)
- [St meld. nr 30 \(2000-2001\) Langtidsprogrammet 2002 – 2005](#)
- [St.meld. nr. 40 \(2002-2003\) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer](#)
- [NOU 1999:2 Livshjelp](#)
- [NOU: 1997:20 Omsorg og kunnskap](#)
- [St.prp. nr. 61 \(1997-98\) Om nasjonal kreftplan](#)
- [Spesialisthelsetjenestens veiledningsoppgaver overfor kommunehelsetjenesten](#)
- Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen (2007-2011)
- SNF-rapport "Mellom to senger? Eldre sykehuspasienter og det kommunale pleie- og omsorgstilbudet" (Dokumentet er ikke tilgjengelig elektronisk)
- [NOU 2005:3 Fra stykkevis til helt](#)
- [Statlig strategi 2004-2007 S@mspill 2007 Elektronisk samarbeid i helse- og sosialsektoren](#)

Resultatkrav

- Ha oversikt over kommuner og sykehus som er i gang med eller har gjennomført samarbeidsprosjekter, eller har innført samarbeidsrutiner som ser ut til å være særlig egnet som eksempler på god praksis.
- Ha oversikt over regionale og lokale samhandlingsavtaler i sitt fylke

Rapportering

- I årsrapporten skal oppdrag og resultatkrav beskrives

76.2 Individuell plan

Oppdrag

- Gi råd og veiledning, og følge med i kommunenes arbeid med å implementere forskrift om individuell plan.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- Forskrift om individuell plan
- Veileder til forskrift om individuell plan, IS-1253

Resultatkrav

- Ha bistått kommune til å etablere prosedyrer som sørger for at tjenestemottakere som har rett til individuell plan får det.

Rapportering

- Orienter om hvorledes dette følges opp i årsrapporten.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Direktoratet arbeider med videreutvikling av portalen for kvalitetsforbedring; www.ogbedreskaldetbli.no. Her har direktoratet tilrettelagt for publisering og synliggjøring av FM's kvalitetsarbeid. Direktoratet oppfordrer FM til å samle inn gode eksempler fra praksis som kan ligge tilgjengelig på denne siden. Det ligger en mal for beskrivelser av eksemplene fra praksis på nettsiden. Det er utarbeidet en veileder- Praksisfeltets anbefalinger for å oppnå god kvalitet på tjenestene i sosial og helsetjenesten –IS 1502. Denne vi bli distribuert i januar 2008.

Oppdrag

- Bidra til at kvalitetsstrategien følges opp og at anbefalinger for kvalitetsforbedring blir implementert i fylket.
- Etablere og drive nettverk for kvalitetsforbedring for helse- og sosialtjenesten i eget fylke, (veiledning i forhold til etablering av nettverk kan etterspørres)
- Bistå sosial- og helsetjenestene med råd og veiledning om kontinuerlig forbedring og implementering av gode styringssystemer
- Bidra til implementering av forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenestene og forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenestene.
- Fylkesmannen skal følge opp arbeidet med kvalitetsutvikling i pleie- og omsorgstjenesten.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510) bl.a. gjennom midler til stilling som kvalitetsrådgiver

Bakgrunnsinformasjon

- [Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten](#) – veileder IS 1162
- [Praksisfeltets anbefalinger for å oppnå god kvalitet på tjenestene i sosial og helsetjenesten – veileder IS 1502](#)
- Rapport "Læringsnettverk for forbedringsarbeid i Sogn- og Fjordane" tilgjengelig på www.ogbedreskaldetbli.no
- [Forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten](#)
- [Veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene](#)
- [Veileder til forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten](#)
- www.IHI.org har informasjon om European forum og National Forum som gode arenaer for å sikre og videreutvikle god intern kompetanse i systematisk kvalitetsarbeid
- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer](#)
- [St.meld.nr.16 \(2002-2003\) Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken](#)
- [Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009 - Sammen for fysisk aktivitet](#)
- [Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen 2007-2011](#)
- [Handlingsplan mot sosiale ulikheter i helse Gradientutfordringen, IS-1229. \(SHdir 2005\)](#)
- Helsebiblioteket.no

Resultatkrav

- FM skal dokumentere:
 - At, på hvilken måte og i hvilket omfang FM har gitt råd og veiledning til tjenestene om kvalitetsarbeid, kvalitetsstrategien IS 1162 og implementering av "Praksisfeltets anbefalinger" IS 150
 - Antall møter og foredrag FM har avholdt om kvalitetsstrategien, kvalitetsforbedring og "Praksisfeltets anbefalinger"
 - At og på hvilken måte nettstedene www.helsebiblioteket.no og www.ogbedreskaldetbli.no er tema i den løpende kontakten FM har med kommunene
 - At det er opprettet og drevet læringsnettverk for forbedringsarbeid i fylket og hvor mange samlinger som er gjennomført
 - At og på hvilken måte FM har tatt i bruk "veileder for implementering av internkontroll" (som ligger tilgjengelig på www.ogbedreskaldetbli.no fra mars 2008) for å bistå tjenestene i arbeidet med å etablere internkontroll.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav.
- Det skal også rapporteres på aktiviteter i regi av læringsnettverket.

76.5 Felles digitalt nødnett

Innføring av nytt digitalt nødnett forventes gjennomført innen 2009. Første byggetrinn omfatter 54 kommuner i Helse Sør-Øst. Direktoratet ber fylkesmannen bistå kommunene og helseforetakene i utbygging i regionene.

Oppdrag

- Bistå under innføring av nødnettet i 54 kommuner i Østfold, Akershus, Oslo og søndre Buskerud i 2008/2009 innenfor rammen av Justis- og politidepartementets planverk.
- I samråd med Sosial- og helsedirektoratet følge opp helserelaterte forhold i innføring av nødnett i 2008/2009 innenfor rammen av Sosial- og helsedirektoratets prosjektplan.
- I samråd med Sosial- og helsedirektoratet påvirke kommunehelsetjenesten til å ta i bruk nytt nødnettet, sett i lys av behovene i daglig drift og i beredskapssituasjoner.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [St. prp. nr. 1 \(2006-2007\) for Justis- og politidepartementet](#)
- [St. prp. nr. 30 \(2006-2007\) Om igangsettelse av første utbyggingstrinn for nytt digitalt nødnett](#)
- Planverk jf. www.dinkom.no/

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag
- Beskrive aktiviteter i regi av Fylkesmannen

77

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Fylkesmannens ansvar innenfor helsemessig og sosial beredskap er beskrevet i Overordnet nasjonal helse- og sosialberedskapsplan www.regjeringen.no/HSB-plan. Tiltak følges opp som del av fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap (resultatområde 53 – 57).

Oppdrag

- Fylkesmannsembetene skal ha nødvendig beredskapskompetanse og et koordinert og øvet apparat for å ivareta sin egen rolle ved kriser innenfor helse- og sosialberedskapsområdet. Fylkesmennene skal medvirke til at landets kommuner, vannverk, helseforetak, atomberedskaps-utvalgets medlemmer utvikler sine beredskapsplaner og samhandlingsprosedyrer iht. lov og regelverk.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 23. juni 2000 nr 56 om helsemessig og sosial beredskap med forskrifter](#)
- [Lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer](#)
- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene](#)
- [Lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m. v.](#)
- [Forskrift av 20. desember 2002 nr. 1731 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten](#)
- [Lov av 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling](#) (strålevernsloven)
- Lov av 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet m.v. (matloven)
- [Kongelig resolusjon av 17. februar 2006 Atomberedskap - sentral og regional organisering](#)
- [St.prp. nr. 1 \(2007-2008\) Fornyings- og administrasjonsdepartementet](#) (programkategori 01.10 Fylkesmannsembeta)
- [St.prp. nr. 1 \(2007-2008\) Justis- og politidepartementet](#) (programkategori 06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap)
- St.prp. nr. 1 (2007-2008) Helse- og omsorgsdepartementet (kap 702 Helse- og sosialberedskap)
- [Overordnet nasjonal helse- og sosialberedskapsplan](#) (fastsatt 31. januar 2007)
- [Nasjonal beredskapsplan for pandemisk influensa, versjon 3.0, fastsatt 16. februar 2006](#)
- Nasjonal helseplan 2007-2010, St.prp. nr. 1 (2006-2007) Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatkrav

- At alle landets kommuner, helseforetak og vannverk har oppdaterte, øvede og koordinerte beredskapsplaner med rutiner for varsling, ressursdisponering og samhandling ved kriser, bl.a. pandemisk influensa, alvorlige utbrudd av smittsomme sykdommer, utbrudd av matbårne sykdommer, kjemiske hendelser og hendelser innenfor atomberedskapsområdet.
- At Atomberedskapsutvalgets medlemmer har oppdaterte og koordinerte beredskapsplaner i tråd med Kgl.res. av 17. februar 2006 Atomberedskap. Sentral og regional organisering.
- At fylkesmannsembetet har oppdaterte, øvede beredskapsplaner og har rutiner for varsling og rapportering om hendelser iht. Overordnet nasjonal helse- og sosialberedskapsplan.
- At fylkesmannen har avholdt øvelser og andre kompetansetiltak for fylkesmannsembetet, kommunene, helseforetak, atomberedskapsutvalget/tilsvarende^[1] og andre aktuelle aktører.
- At utpekte embeter deltar i *Samarbeidsutvalget – Statens strålevern og fylkesmennene om atomberedskapen* jf. utvalgets mandat. Alle embeter bidrar ved behov i prosjekter/utredninger.

Rapportering

- Omtale av status i årsrapporten.

^[1] I enkelte fylker er det fylkesberedskapsrådet som er forum for regional koordinering. Det forventes at inviterte fylker deltar på Statens stråleverns opplegg for kompetanseheving regionalt.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Oppdrag

- Vurdere søknader om fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt for helsepersonell som føres som vitner for domstolene etter tvistemålsloven § 204 og straffeprosessloven § 118

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 22. mai 1981 nr 25 om rettergangsmåten i straffesaker § 118](#)
- [Lov av 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål § 204](#)
- Delegasjonsskriv av 02.03.2005 fra Helse- og omsorgsdepartementet til Sosial- og helsedirektoratet (vedlegg 2)
- Delegasjon av myndighet til fylkesmennene etter tvistemålsloven § 204 og straffeprosessloven § 118, jf brev datert 23.11.2005 fra Sosial- og helsedirektoratet.

Resultatkrav

- Behandle søknader om fritak for taushetsplikt så raskt som mulig og uten ugrunnet opphold.

Rapportering

- Antall søknader om fritak for taushetsplikt som er behandlet skal oppgis i Årsrapporten.
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal oppgis.

77.3 Særfradrag

Oppdrag

- På grunnlag av henvendelse fra likningskontor eller fra skatteyter, behandle spørsmål om vilkårene for særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten er oppfylt.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt \(skatteloven\) § 6-82 og § 6-83 \(2\)](#)
- [Forskrift av 14. april 1988 nr. 0295 om vilkår for særfradrag på grunn av store sykdomsutgifter ved behandling m.v. i institusjon eller hos praktiserende helsepersonell utenfor offentlig norsk helse- og sosialvesen](#)

- [Forskrift av 5. februar 1988 om ligningsbehandlingen ved særfradrag etter skatteloven § 6-82 og § 6-83](#)
- Skattedirektoratets lignings-ABC (tilgjengelig på skatteetatens nettsider <http://www.skatteetaten.no/>)

Rapportering

- Antall saker som er behandlet skal oppgis i Årsrapporten.
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal oppgis.

77.4 Førerkortsaker

Oppdrag

- Behandle søknader om dispensasjon fra førerkortforskriftens helsekrav
- Ta imot meldinger om helsesvikt i forhold til førerkortforskriftens helsekrav og vurdere om politiet skal tilråde inndragning av førerkortet
- Gi råd og veiledning til politiet, vegmyndighetene, helsepersonell og publikum i spørsmål om helse i forhold til trafiksikkerhet
- Rapportere førerkortsaker behandlet i løpet av året etter fastlagt registreringssystem

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 18. juni 1965 - Vegtrafikkloven](#)
- Forskrift av 28. februar 1979 om førerkort og førerprøve m.v. (erstattet av forskrifter av 19. januar 2004) [nr. 298 om førerkort m.m.](#) og [nr 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m.](#)
- [Retningslinjer for fylkesmannen ved behandling av førerkortsaker, IS-1348](#)

Resultatkrav

- Behandle førerkortsakene innen 6 uker.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav
- Antall behandlede saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal oppgis.

77.5 Pasientjournaler

Oppdrag

- Være adressat for mottak av pasientjournaler etter opphør av virksomhet m.v.
- Oppbevare pasientjournaler dersom vilkårene i forskriften er oppfylt

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2.juli 1999 nr. 64 om helsepersonell](#)
- [Forskrift av 21.desember 2000 nr 1385 om pasientjournal § 15](#)

Rapportering

- Antall saker som er behandlet skal oppgis i Årsrapporten.

77.6 Rett til trygderefusjon

Oppdrag

- På anmodning bistå trygdekontor ved vurderingen av om privat virksomhet tilfredsstiller de krav som gir rett til trygderefusjon

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd](#)
- [Forskrift av 8. juni 1998 nr. 590 om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter § 7, jf § 3](#)

Resultatkrav

- Gi uttalelse til trygdekontoret innen 8 uker.

Rapportering

- Ingen rapportering

77.7 Helse- og sosialmelding

Oppdrag

- Fylkesmannen skal utarbeide helse- og sosialmelding for foregående år.
- Helse- og sosialmeldingen skal bygge på erfaringer fra helse- og sosialområdet og omtale tema av vesentlig betydning for kjennetegnene på kvalitet som er beskrevet i Nasjonal strategi for kvalitet i sosial og helsetjenesten (virkosomme, trygge, samordnede, brukermedvirkning, tilgjengelighet og rettferdig fordelt, ressursutnyttelse).
- Meldingen skal kort omtale viktige utviklingstrekk innen helse- og sosialområdet i fylket sett fra Fylkesmannens ståsted.
- Helsetilsynets medisinalmelding og direktoratets helse- og sosialmelding utarbeides som et felles dokument.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Resultatkrav

- Helse- og sosialmeldingen ferdigstilles innen 01.03. inneværende år.

Rapportering

- Kun i form av helse- og sosialmelding gitt som oppdrag

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i Pasientrettighetsloven kap. 4A

Oppdrag

- Bidra i arbeidet med å utarbeide Rundskriv om nytt kapittel 4A i Lov om pasientrettigheter.
- Bidra med å utarbeide veiledningsmateriale/utarbeide opplæringspakke
- Gjennomføre opplæringstiltak

Finansiering

- (Vi kommer tilbake til dette)

Bakgrunnsinformasjon

- Lov om endringer i pasientrettighetslova og biobanklova(helsehjelp og forskning - personar utan samtykkekompetanse) Lov 2006-12-22 nr 99
- St.prp. nr. 1 (2007-2008)
- (Tildelingsbrev for sosial- og helsedirektoratet)

- (Ot.prp. nr. 64(2005-2006))

Resultatkrav

- På forespørsel bidra med innspill til direktoratets utarbeidelse av rundskriv og opplæringspakke (1. halvår)
- Gjennomføre opplæring av representanter for kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og tannhelsetjenesten i alle fylkets kommuner i anvendelse av pasientrettighetsloven kapittel 4A, med sikte på å styrke rettsikkerhet for og sikre nødvendig helsehjelp til pasienter uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelp. (2. halvår)
- Foreta en vurdering av ytterligere opplæringsbehov fremover.

Rapportering

- Ingen rapportering.

83

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Oppdrag

- Bidra til iverksetting av Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller
- Følge utviklingen i det lokale folkehelsearbeidet, og holde nasjonale myndigheter orientert
- Veilede kommunene om oppgaven med å ha oversikt over helsetilstand og faktorer som påvirker helsetilstanden og den sosiale fordelingen av denne
- Delta i regionalt partnerskap for folkehelse med faglig støtte
- Bidra til at kommunene tar hensyn til helsemessige forhold i planer samt forankrer folkehelsearbeid i kommuneplanen, jf Helse i plan-prosjektet

Finansiering

- Midler til en folkehelsestilling er finansiert over fylkesmannens ordinære kap. 1510

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene](#)
- [Forskrift av 25. april 2003 om miljørettet helsevern](#)
- [St.meld.nr.16 \(2002-2003\) Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken](#)
- [St. meld nr 20 \(2006-2007\) Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller](#)
- [Rapport Stoda i det lokale folkehelsearbeidet, IS-1508](#)

Resultatkrav

- Minst halvparten av kommunene har tatt i bruk verktøyet Kommunehelseprofiler i den lokale planleggingen

- Vurdert folkehelse- og tilgjengelighetsperspektivet i alle planer som Fylkesmannen blir forelagt, inkl. planprogram, kommuneplanens arealdel og samfunnsdel samt fylkesplaner.

Rapportering

- Årsrapport: Redegjøre for resultatkrav, inkl. antall planprogram, planer som ble vurdert og kort om hvilke forhold som eventuelt ble påpekt overfor kommunene.
- Redegjøre videre i årsrapporten for status for det lokale folkehelsearbeidet
- Det skal oppgis andel kommuner som har tatt i bruk kommunehelseprofiler i den lokale planleggingen.

83.2 Miljørettet helsevern

Oppdrag

- Behandle klager etter lov om helsetjenesten i kommunene kap. 4a med tilhørende forskrifter
- Implementere nytt regelverk (2008) for å forebygge nye utbrudd av legionella-infeksjon
- Bistå SHdir i gjennomgangen av kommunenes arbeid med miljørettet helsevern.
- Bidra til å øke antall kommuner som systematisk fører tilsyn med virksomheter som omfattes av miljørettet helsevern
- Samarbeid med utdanningsavdelingen ved klager på barns arbeidsmiljø etter opplæringsloven kapittel 9a og § 11-1a

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftsbudsjett (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 1-4 og kapittel 4a](#)
- [Forskrift av 25. april 2003 nr. 486 om miljørettet helsevern](#) med nytt kapittel 3a om legionella
- [Forskrift av 13. juni 1996 nr. 592 for badeanlegg, bassengbad og badstu m.v.](#)
- [Forskrift av 6. mai 1998 nr. 0581 om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v.](#)
- [Forskrift av 21. desember 2000 nr. 1406 om skadedyrbekjempelse.](#)
- [Forskrift av 4. desember 2001 nr. 1372 om vannforsyning og drikkevann](#)
- [Forskrift av 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav](#)
- [Forskrift av 1. desember 1995 nr. 928 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.](#)
- [Forskrift av 10. oktober 1988 nr. 836 om fastsettelse av tvangsmulkt i medhold av lov om helsetjenesten i kommunen.](#)
- [Veileder Miljørettet helsevern, IS-1104, Sosial- og helsedirektoratet \(SHdir\) 2003](#)

Resultatkrav

- Kommunene skal ha fått bistand til å implementere nytt regelverk (ferdigstilles 2008)

- Klager etter kommunehelsetjenesteloven § 4a -12 er behandlet innen 8 uker.

Rapportering

- Antall klagesaker behandlet i inneværende år med gjennomsnittlig saksbehandlingstid.
- Rapporteringen for øvrig anses utført gjennom besvarelsen av den elektroniske spørreskjemaundersøkelsen som kommunene skal delta i 1. kvartal inneværende år.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Oppdrag

- Formidle og iverksette nasjonal folkehelsepolitikk, i tråd med Handlingsplan for fysisk aktivitet, Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen og Nasjonal strategi for det tobakksforebyggende arbeidet
- Forvalte aktivitetsmidler til fysisk aktivitet, ernæring og tobakksfrihet i samarbeid med fylkeskommunen som leder i partnerskap for folkehelse regionalt. I forvaltningen skal perspektivet om utjevning av helseforskjeller vektlegges.
- Bidra til implementering av nye retningslinjer om mat og måltidssituasjonen i barnehager

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 9. mars 1973 nr.14 om vern mot tobakksskader](#)
- [St.meld.nr.16 \(2002-2003\) Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken](#)
- [St. meld nr 20 \(2006-2007\) Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller](#)
- [Nasjonal strategi for det tobakksforebyggende arbeidet 2006-2010](#)
- [Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen 2007-2011](#)
- [Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009. Sammen for fysisk aktivitet.](#)
- [IS-1171 Røykeavvenning i primærhelsetjenesten 2004.](#)
- [Norske anbefalinger for ernæring og fysisk aktivitet,, Sosial- og helsedirektoratet 2005, IS-1219.](#)

Resultatkrav

- Andel ungdomsskoleklasser som deltar i FRI-programmet
- Andel tobakksfrie videregående skoler
- Andel grunnskoler som har minimum 60 minutter fysisk aktivitet daglig
- Andel ungdomsskoler med skolefruktordning
- Andel barneskoler med skolefruktordning

Rapportering

- Omtale status på resultatkravene på hvert av områdene ernæring, fysisk aktivitet og tobakk i årsrapporten.
- Status i arbeidet med nasjonal folkehelsepolitikk på de tre områdene omtales sammen med status for det lokale folkehelsearbeidet

83.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

Oppdrag

- Bidra i arbeidet med forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd og se dette i sammenheng med primærforebyggende arbeid på området kost, mosjon, røykfrihet og ulykkes- og skadeforebyggende arbeid (Trygge lokalsamfunn).

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [IS-1063 - Handlingsprogram for forebygging og behandling av osteoporose og osteoporotiske brudd 2005 – 2008.](#)
- [IS-1322 \(2006\)- Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av osteoporose og osteoporotiske brudd](#)

Resultatkrav

- Ha gitt informasjon om Handlingsprogram og Nasjonale faglige retningslinjer om forebygging av osteoporose og osteoporotisk brudd.

Rapportering

- Ingen rapportering

83.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Oppdrag

Bistå kommunene i det helsefremmende og forebyggende arbeid på området seksuell helse - sex, samliv og prevensjon, seksuelle minoriteter, HIV og SOI, abort og sterilisering, seksuelle overgrep, kjønnslemlestelse, prostitusjon og menneskehandel - gjennom å:

- Bidra til kompetanseheving av nøkkelpersonell i kommunene - spesielt strategier for å forebygge uønsket svangerskap og seksuelt overførbare infeksjoner i forhold til aldersgruppen 20-25 år og strategier for å forebygge seksuelle overgrep, kjønnslemlestelse og menneskehandel blant barn og ungdom
- Bidra til gjennomføring av Handlingsplan for forebygging av uønsket svangerskap og abort 2004-2008, og tildele tilskudd til kommunene for å styrke helsetjenestens innsats i det lokale folkehelsearbeidet
- Bidra til gjennomføring av Strategiplan for forebygging av HIV og seksuelt overførbare sykdommer

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd](#)
- [Lov av 3. juni 1977 nr. 57 om sterilisering](#)
- [Forskrift av 15. juni 2001 om svangerskapsavbrudd](#)
- [Rundskriv I-1/2006 Forebygging av uønskede svangerskap og abort blant tenåringer – innføring av fast bidragssats for dekning av utgifter til hormonell prevensjon til unge kvinner i alderen 16 til og med 19 år](#)
- St.meld. nr. 16 (1995-96) Om erfaringer med lov om svangerskapsavbrudd m.v. (ikke tilgjengelig i elektronisk format)
- Håndbok i abortnemndarbeid des 2007
- [Handlingsplan for forebygging av uønsket svangerskap og abort 2004-2008](#)
- [Strategiplan for forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer](#)
- www.ungghelse.no Oversikt over landets helsetilbud til ungdom.

Resultatkrav

- Gjennomføring av kompetansehevende kurs på aktuelle områder innen seksuell helse

Rapportering

- Status i arbeidet med seksuell helse omtales sammen med status for det lokale folkehelsearbeidet i årsrapporten.
- Antall kursdeltakere skal oppgis.

83.6 Smittevern

Oppdrag

- Behandle saker etter lov om smittevern og tilhørende forskrifter

- Bistå kommuner og helseforetak i arbeidet med smittevernplaner og spesielt følge opp kommuner og helseforetak som ikke har adekvat oppdaterte smittevernplaner
- Arrangere fylkesvise smittevernkonferanser (ca annethvert år) i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet med flere, jf resultatområde 84.5
- Bidra til utarbeiding av retningslinjer for lokal tilpasning for smittevernet i sykehjem og tilsvarende institusjoner

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer](#)
- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene](#)
- Forskrift av 17. juni 2005 nr. 610 om smittevern i helsetjenesten
- [Forskrift av 20. juni 2003 nr. 739 om SYSVAK-registeret](#)
- [Forskrift av 6. mai 1998 nr. 581 om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hullvirksomhet § 11](#)
- [Forskrift av 21. juni 2002 nr. 567 om tuberkulosekontroll § 3-4](#)
- [Forskrift 5. juli 1996 nr. 700 om forhåndsundersøkelse av arbeidstakere innen helsevesenet - antibiotikaresistente bakterier § 6 og § 8](#)
- [Forskrift av 3. april 1998 nr 0327 om transport, håndtering og emballering av lik samt gravferd § 2-3, se spesielt merknad til § 2-3](#)
- Forskrift 2005.10.11 nr 1196: (MD) om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv.
- [Smittevern 9, Folkehelseinstituttet 2004 – Isoleringsveilederen](#)
- [Folkehelseinstituttets veileder "Forebygging og kontroll av tuberkulose" 2002](#)
- [Rundskriv I-11/2003: Om MSIS- og Tuberkuloseregisterforskriften](#)
- [Rundskriv I-12/2003: Om SYSVAK-register-forskriften](#)
- [Rundskriv IS-19/2004 Forskrift om forhåndsundersøkelse av arbeidstakere innen helsevesenet – antibiotikaresistente bakterier](#)
- [Tiltaksplan for å motvirke antibiotikaresistens \(2002-2004\), I-0983 B, HD 2000](#) og Evaluering og videreføring av tiltaksplanen, rapport 2005:2 fra Folkehelseinstituttet
- [Nasjonal beredskapsplan for pandemisk influensa, HOD, 16.2 2006](#)
- [Strategiplan for forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer, I-1033 B, HD 2001](#)
- [Folkehelseinstituttets og SHdirs veileder "MRSA- veilederen" 2004](#)
- [Folkehelseinstituttets "Nasjonal veileder for håndhygiene" 2004](#)
- [Helsedepartementets "Handlingsplan for å forebygge sykehusinfeksjoner 2004-2006" 2004](#)

Arbeidsbeskrivelse

- Følgende saker etter lov om smittevern skal behandles:
 1. [Tillatelse til oppgi taushetsbelagte opplysninger jf. § 2-2 fjerde ledd](#)
 2. [Innkreving av nødvendige opplysninger i forbindelse med smittsomme sykdommer jf. § 2-2 åttende ledd](#)
 3. [Tvangssaker jf. § 5-5 annet ledd](#)

4. [Klager over vedtak om forhåndsundersøkelse av pasienter jf. § 3-3 tredje ledd](#)
 5. [Klager over vedtak om forbud mot utførelse av arbeid jf. § 4-2 tredje ledd](#)
 6. [Avgjøre klage over kommunalt vedtak jf. § 8-3](#)
- Gi dispensasjoner fra forskrift om smittevern i helsetjenesten
 - Behandle klager etter forskrift om tuberkulosekontroll
 - Behandle klager etter forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hullvirksomhet
 - Motta meldinger om utbrudd av sykehusinfeksjoner og årsrapporter knyttet til registrering av sykehusinfeksjoner og følge dette opp dersom meldinger/årsrapporter tilsier det.
 - Motta meldinger om hvem som er tilsynsmenn på steder hvor det foregår internasjonal trafikk av betydning
 - Motta melding om dødsfall av karantenesykdom og om alle forebyggende tiltak som blir satt i verk
 - Motta underretning om de karantenetiltak kommunelegen iverksetter ved avreise.

Rapportering

- Omtale av status for smittevernområdet i årsrapporten
- Kort oppsummering fra hver fylkeskonferanse om smittevern (deltakelse, emner, behov for neste konferanse) omtales i årsrapporten.
- Årsrapporten skal også oppgi antall saker behandlet og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

84

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Oppdrag

- Følge med i dimensjoneringen av allmennlegetjenesten og listekapasiteten til fastlegene, og om kommunene dekker behovet for allmennmedisinsk offentlig legearbeid, derunder særlig sykehjem og legevakt.
- Rette oppmerksomhet mot kommunenes samarbeid med fastlegene gjennom de lokale, partssammensatte samarbeidsutvalgene for fastlegeordningen (LSU) og kommunenes individuelle avtaler med fastlegene.
- Følge med på fastlegenes arbeid med LAR (legemiddelassistert rehabilitering).
- Bidra til at retningslinjene for røykeavvenning i primærhelsetjenesten tas aktivt i bruk av allmennlegene og at helsepersonell er godt kjent med tilbudet om lokale kursledere i røykeslutt.
- Bidra til mer livsstilsveiledning i primærhelsetjenesten samt til bekjentgjøring og bruk av lokale lavterskeltilbud innen fysisk aktivitet, kosthold og tobakk (Grønn resept).

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift 14. april 2000 nr. 328 om fastlegeordningen i kommunene, § 12 b](#)
- IS-1/2008 Nasjonale mål, hovedprioriteringer og tilskudd for 2008 (under utarbeidelse)
- [Rundskriv I – 33/2001 Legemiddelassistert rehabilitering av narkotikamisbrukere](#)
- [Rundskriv I-3/2005 Statusrapport om fastlegeordningen](#)
- [Rundskriv IS-18/2005 EU-krav \(legedirektivet\) tre års veiledet tjeneste for leger som skal praktisere selvstendig for trygdens regning](#)
- [Evaluering av fastlegereformen 2001-2005, Norges forskningsråd 2006](#)
- [Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen 2007-2011](#)

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal tilby kommunene møter med kommunale leger i samfunnsmedisinske stillinger (kommuneleger) og med de lokale samarbeidsutvalgene. Følgende temaer er særlig aktuelle å drøfte i slike samlinger: kommunelegefunksjonen (herunder LSU), miljørettet helsevern, smittevern, beredskap, helseovervåking, kvalitetsutvikling, dimensjonering og koordinering av allmennmedisinske oppgaver og samhandling med andre aktører, beredskap, legevakt, fastlegenes rolle i psykisk helsearbeid, rusarbeid og sosial ulikhet.

Rapportering

- Antall og innhold i møter med kommuneleger og samarbeidsutvalg omtales i årsrapporten.
- Årsrapporten skal også omtale Fylkesmannens viktigste "følge med"-funn, spesielt i hvilken grad retningslinjene for røykeavvenning er kjent og om kommunene har fungerende LSU.
- Dersom det i perioden er kommuner som innvilges midlertidig dispensasjon fra ordningen, jfr. Fastlegeforskriften § 17, ønskes også dette omtalt.

84.2 Turnustjeneste

Oppdrag

- Administrere turnustjenesten i henhold til forskrifter og retningslinjer om turnustjeneste for leger og fysioterapeuter.
- Ansvar for å foreta en faglig vurdering av alle turnusplasser for leger og for å godkjenne turnusplasser for leger i kommunene.
- Ansvar for å opprette det antall turnusplasser for leger som fylket er tildelt, blant fylkets kommuner.
- Ansvar for å opprette et tilstrekkelig antall turnusplasser og godkjenne turnusplasser i kommunehelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten for fysioterapeuter
- Melde inn til direktoratet ved behov for endringer av regelverk og retningslinjer.
- Melde inn til SAFH ved mangel på turnusplasser i fylket
- Melde til SAFH dersom det oppdages avvik som kan få konsekvenser for autorisasjon.
- Godkjenne/underkjenne turnussteder i forhold til faglige og andre krav.
- Gjennomføre valg for turnus i kommunehelsetjenesten for turnusleger.
- Arrangere kurs for turnusleger, turnusfysioterapeuter og turnuskiropraktorer i offentlig helsearbeid m.v.

- Arrangere veiledersamlinger og kurs for veiledere av turnusleger og turnusfysioterapeuter
- Ansvarlig for at det til enhver tid er ansatt gruppeveiledere
- Etablere kurs i legevaktmedisin for alle turnusleger.
- Godkjenne kravskjema for turnustjeneste i kommuner og oversende disse samlet til SAFH.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Rundskriv IS-11/2005 Turnustjenesten for fysioterapeuter](#)
- [Rundskriv IS-9/2005 Turnustjenesten for leger](#)
- [Forskrift av 20. desember 2001 om praktisk tjeneste \(turnustjeneste\) for å få autorisasjon som lege](#)
- [Forskrift av 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk \(turnustjeneste\) for helsepersonell](#)

Resultatkrav

- Fremskaffe det nødvendige antall turnusplasser hvert år
- Påse at bestemmelser i forskrift og retningslinjer overholdes

Rapportering

- Ingen rapportering.

84.3 Lov om helsetjenesten i kommunene, klager og godkjenninger

Oppdrag

- Behandle saker etter Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. november 1982 om helsetjenesten i kommunene](#)
- [Forskrift av 11. desember 1988 om disponering av kontantytelser fra folketrygden](#)
- [Forskrift av 18. november 1987 nr. 1153 om legemiddelforsyningen mv i den kommunale helsetjenesten](#)

- [Forskrift av 16. desember 1998 nr. 1447 om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter](#)
- [Forskrift om habilitering og rehabilitering av 28. juni 2001](#)
- [Forskrift om individuell plan av 23. desember 2004](#)

Resultatkrav

- Saker etter Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter er behandlet innen tre måneder.

Rapportering

- Fylkesmannen bes rapportere antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Oppdrag

- Bistå kommunene i arbeidet med å skape helsetjenester som
 - har en sterkere forankring i den øvrige kommunale helsetjeneste
 - samarbeider med spesialisttjenesten, med særlig fokus på rus og psykisk helsevern samt smittsomme sykdommer, herunder hiv og tuberkulose
- Bidra til bedre samhandling mellom helsetjenesten i fengselet og sosialtjenesten/NAV i bosettingskommunen ved løslatelse.
- Bidra til at innsatte får informasjon om rettigheter knyttet til individuell plan.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene](#)
- [Lov av 5. august 1999 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer](#)
- [Forskrift av 17. juni 2005 om smittevern i helsetjenesten](#)
- [IS-1190 2004 Helsetjenestetilbud til innsatte i fengsel](#)
- [H-2161 På vei til egen bolig](#)
- [Forskrift om individuell plan \(2005\)](#)
- [IS-1253 Veileder til forskrift om individuell plan](#)
- [Fafo-rapport 429 Levekår blant innsatte](#)
- [Rundskriv G-8 2006 Samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunenes sosialtjeneste og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusmiddelavhengige](#)
- [Strategiplan for forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer](#)

Resultatkrav

- Bidra til at alle kommuner med fengsler inngår skriftlige avtaler med spesialisthelsetjenesten (DPS og sykehus).
- Ha bidratt til at innsatte som ønsker det får informasjon om rettigheter knyttet til individuell plan, og at individuell plan etableres under soning og ved løslatelse.

Rapportering

- Orienter om arbeidet i årsrapporten.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Oppdrag

- Bistå kommunene i arbeidet med å skape helsetjenester som
 - har en sterkere forankring i den øvrige kommunale helsetjeneste
 - samarbeider med spesialisttjenesten, med særlig fokus på rus og psykisk helsevern samt smittsomme sykdommer, herunder hiv og tuberkulose
- Bidra til bedre samhandling mellom helsetjenesten i fengselet og sosialtjenesten/NAV i bosettingskommunen ved løslatelse.
- Bidra til at innsatte får informasjon om rettigheter knyttet til individuell plan.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene](#)
- [Lov av 5. august 1999 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer](#)
- [Forskrift av 17. juni 2005 om smittevern i helsetjenesten](#)
- [IS-1190 2004 Helsetjenestetilbud til innsatte i fengsel](#)
- [H-2161 På vei til egen bolig](#)
- [Forskrift om individuell plan \(2005\)](#)
- [IS-1253 Veileder til forskrift om individuell plan](#)
- [Fafo-rapport 429 Levekår blant innsatte](#)
- [Rundskriv G-8 2006 Samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunenes sosialtjeneste og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusmiddelavhengige](#)
- [Strategiplan for forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer](#)

Resultatkrav

- Bidra til at alle kommuner med fengsler inngår skriftlige avtaler med spesialisthelsetjenesten (DPS og sykehus).
- Ha bidratt til at innsatte som ønsker det får informasjon om rettigheter knyttet til individuell plan, og at individuell plan etableres under soning og ved løslatelse.

Rapportering

- Orienter om arbeidet i årsrapporten.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

Oppdrag

- Bidra til oppfølging og videreutvikling av helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente.
- Bidra til at veileder om helsetjenestetilbudet til asylsøkere og flyktninger blir tatt i bruk i kommunene.
- Bidra til styrking av smitteverntilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente gjennom fylkesvise smittevernkonferanser og annen kompetanse- og informasjonsvirksomhet med fokus på hiv/aids og tuberkulose, jf. også resultatområde 84.12.
- Vurdere kapasiteten i det kommunale helsetilbudet overfor mottaksbeboerne.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2004 med helsetjenester til nyankomne asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente, Rapport fra Helsetilsynet 3/2005](#)
- [St.meld. nr. 49 \(2003-2004\) Mangfold gjennom inkludering og deltakelse](#)
- [Rundskriv I-23/99 om tannhelsetjenester for flyktninger og asylsøkere i statlige mottak](#)
- [Rundskriv IS-22/2004 Helsetjenester til asylsøkere og flyktninger – faglige råd og en påminning om gjeldende lov- og regelverk – med særlig vekt på psykisk helse](#)
- [Veileder IS-1022 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger, \(2003\)](#)
- [Strategiplan for forebygging av hiv og seksuelt overførbare sykdommer](#)
- [IS-1398 Bosetting av flyktninger med ressurskrevende helseproblemer. En kartlegging av flaskehalser](#)

Resultatkrav

- Antall kommuner som har tatt i bruk veilederen.
- Antall avholdte smittevernkonferanser, jf resultatområde 84.12.

Rapportering

- Orienterer om arbeidet i årsrapporten, herunder Fylkesmannens vurdering av tjenestens kapasitet.

84.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn

Oppdrag

- Gi råd og veiledning til kommuner når det gjelder tilrettelegging av tjenestetilbudet for minoritetsgrupper og urbefolkning, uavhengig av etnisk, kulturell eller religiøs tilhørighet.
- Bidra til at kommunene har rutiner for bruk av kvalifiserte tolker.
- Bidra til at samiske pasienters rett og behov for tilrettelagte tjenester etterspørres og synliggjøres i planlegging, utredning og når beslutninger tas.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen og mål for inkludering, Vedlegg til St.prp. nr. 1 \(2007-2008\) Arbeids- og inkluderingsdepartementet – Statsbudsjettet 2008](#)
- [Lov 2005-7-4 nr. 80 Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere](#)
- [Handlingsplan mot rasisme og diskriminering \(2002-2006\), KRD](#)
- [St.meld. nr. 49 \(2003-2004\) Mangfold gjennom inkludering og deltakelse](#)
- [Mangfold og likeverd. Regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkningen i Norge 2002-2005](#)
- Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen (2007-2011)
- www.tolkeportalen.no

Resultatkrav

- Ha gitt råd og veiledning og registrert aktiviteter i kommunene.

Rapportering

- Orienterer om arbeidet i årsrapporten.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

Oppdrag

- Styrke helsetjenestene til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [NOU 2003:31 Retten til et liv uten vold.](#)
- [IS-1457 Overgrepsmottak. Veileder for helsetjenesten](#)
- [IS-1203 Organisering av helsetjenester til personer som har vært utsatt for vold og seksuelle overgrep](#)
- [Forskrift om individuell plan \(2005\)](#)
- [IS-1253 Veileder til forskrift om individuell plan](#)
- [Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008-2011](#)
- Handlingsplan mot tvangsekteskap 2008-2011

Resultatkrav

- Ha bidratt til at alle kommuner deltar i interkommunal ordning med overgrepsmottak
- Ha bidratt til oppfølging og videreutvikling av overgrepsmottakene og helsetjenestene til overgrepsutsatte
- Ha bidratt til kvalifisering og kompetanseheving av personell i mottakene
- Ha bidratt til å implementere veileder for helsetjenesten om overgrepsmottak som ledd i kompetansehevingen

Rapportering

- Årsrapporten skal oppgi antall kommuner som deltar i ordningen med overgrepsmottak, og kort vurdere hva slags faglig nivå mottakene holder.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Oppdrag

- Følge opp satsning på helsestasjons- og skolehelsetjenesten som verktøy for utjevning av sosiale ulikheter i helse, jf. St. meld. nr. 20 (2006 – 2007).
- Bidra til at kommunene styrker helsestasjons- og skolehelsetjenesten, som en sentral aktør i folkehelsearbeidet (helsefremmende og forebyggende arbeid).
- Følge opp regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse om økt rekruttering og styrking av psykososial kompetanse i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, jf. opptrappingsplanen for psykisk helse, blant annet gjennom å medvirke til at de ansatte får mulighet til å delta i etter- og videreutdanning.
- Bistå i arbeidet for å få skolehelsetjenesten til å være mer aktiv i tilretteleggingen av fysisk aktivitet for alle elever, jf. Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005 - 2009 – Sammen om fysisk aktivitet.
- Bistå med implementering av retningslinjer for mat og måltider i barnehager og skoler.
- Bidra i arbeidet med å forebygge kjønnslemlestelse blant jenter, se også punkt 84.10.
- Følge opp prosjektet med å dele ut gratis vitamin D-dråper til spedbarn med innvandrerbakgrunn.
- Bidra i arbeidet med ammekyndige helsestasjoner i samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for amming.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene](#)
- [Lov av 5. august. Nr. 55. 1994 om vern mot smittsomme sykdommer](#)
- [Lov 15. desember 1995 nr 74 om forbud mot kjønnslemlestelse](#)
- [Forskrift av 20. juni 2003 nr. 739 om innsamling og behandling av helseopplysninger i System for vaksinasjonskontroll \(SYSVAK-registerforskriften\)](#)
- [Forskrift av 3. april 2003 nr. 450 – Om kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#)
- [Rundskriv I-1/2006 Forebygging av uønsket svangerskap og abort blant tenåringer - Innføring av fast bidragssats for dekning av utgifter til hormonell prevensjon til unge kvinner i alderen 16 til og med 19 år](#)
- [Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse. \(I – 1088 \)](#)
- [IS-1235 Retningslinjer for undersøkelse av syn, hørsel og språk hos barn](#)
- [IK-2723 Veileder for helsepersonell i Norge om kvinnelig omskjæring](#)
- [IS-1193 Veileder om praktisering av ny bestemmelse om avvergelsesplikt](#)
- Nasjonal strategiplan for det tobakksforebyggende arbeidet 2006-2010 (forebygge røyking blant gravide)
- [Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen 2007 – 2011](#)
- Handlingsplan for forebygging av uønskete svangerskap og abort 2004-2008
- Handlingsplan mot kjønnslemlestelse 2008-2011

Resultatkrav

- Ha bidratt til implementering av nye faglige retningslinjer.

Rapportering

- Andel kommuner som har tatt i mot tilbud om gratis vitamin D-dråper til spedbarn med innvandrerbakgrunn
- Det vises til rapporteringskrav i styringsdokumenter til opptrappingsplanen for psykisk helse.

84.9 Svangerskapsomsorgen

Oppdrag

- Bidra til at kommunene iverksetter nødvendig kompetanseheving og tjenesteutvikling i tråd med de nye faglige retningslinjer for svangerskapsomsorgen (2005).
- Følge med på at kommunene sikrer at gravide har informasjon om svangerskapsomsorgen i sin kommune og at jordmortjenesten har tilstrekkelig dekning slik at kvinner som ønsker oppfølging hos jordmor får det.
- Bidra til bedre samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 20.12.2005 nr 1624 om stønad til dekning av jordmorhjelp.](#)
- [Ot.prp. nr. 30 \(2005-2006\): Om lov om endring i folketrygdloven og spesialisthelsetjenesteloven. Adgang for jordmødre til å rekvirere laboratorieundersøkelser:](#)
- [Faglige retningslinjer for svangerskapsomsorgen \(2005\).](#)
- [Forskrift av 3. april 2003 nr 450 – Om kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#)
- IS-1/2008 Nasjonale mål, hovedprioriteringer og tilskudd for 2008 (under utarbeidelse)

Resultatkrav

- Andel kommuner som har implementert retningslinjer for svangerskapsomsorgen og nytt helsekort for gravide.
- Bidratt til at det er tilstrekkelig jordmordekning i svangerskapsomsorgen.

Rapportering

- Omtales i forhold til oppdrag og resultatkrav i årsrapporten. Utilstrekkelig jordmordekning meldes som avvik.

84.10 Kjønnsslemlestelse

Oppdrag

- Bidra til at lov om forbud mot kjønnsslemlestelse er kjent i kommunene, spesielt i kommuner der det er grupper som tradisjonelt praktiserer kvinnelig omskjæring.
- Etablere samarbeid med det regionale ressurscenteret om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.
- Bidra til holdningsarbeid blant berørte grupper og gi økonomisk støtte til aktiviteter i de berørte gruppene.
- Gjennomføre kurs, seminarer og andre kompetansehevingstiltak blant helsepersonell.
- Stimulere til tiltak i regi av helsestasjons- og skolehelsetjenesten for å forebygge kjønnsslemlestelse.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
- Tredje, fjerde og femte punkt i oppdraget er finansiert med midler fra BLDs budsjett – planlegges overført til SHdir i RNB.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 15. desember 1995 nr.74 om forbud mot kjønnsslemlestelse.](#)
- Handlingsplan mot kjønnsslemlestelse 2008-2011 (lanseres 6. februar 2008)
- [Ny bestemmelse om avvergelsesplikt i lov av 15. desember 1995 trådte i kraft 1.9.2004](#)
- [IS-1372 Utredning om klinisk observasjon av barns kjønnsorganer for å forebygge kjønnsslemlestelse \(2006\)](#)
- [IS-1193 Veileder om praktisering av ny bestemmelse om avvergelsesplikt](#)
- [IK-2723 Veileder for helsepersonell i Norge om kvinnelig omskjæring](#)
- Kvinner liv og helse i eksil. Veiledning for drift av samtalegrupper med kvinner fra land der kvinnelig omskjæring praktiseres (publikasjon Q-1059, bestilles fra Statens forvaltningstjeneste)

Resultatkrav

- Delta i arbeidet mot kvinnelig omskjæring i samarbeid med den regionale ressursgruppen mot omskjæring og det regionale ressurscenteret om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.
- Ha bidratt til implementering av Veilederen IK-2723 og sikret god beredskap i helsetjenestene for å forebygge at jenter blir omskåret, og bidra til at det gis behandling til kvinner som er omskårne.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav

84.11 Tannhelse

Oppdrag

- Bidra til at tannhelsetjenesten blir en sentral samarbeidspartner i kommunenes folkehelsearbeid, spesielt i forhold til barn og unge, eldre, psykisk syke og rusavhengige.
- Informere kommunene om at den offentlige tannhelsetjenesten i fylket kan lære opp personellet på institusjonene, for eksempel sykehjem.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Tenner for livet. Oral helse hos sykehjemsbeboere i 2004, \(IS-1334\)](#)
- Lov av 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten
- [Tenner for livet. Tannhelsesdata fra 2003 for 3- og 5-åringer. Tiltaksoversikt \(IS-1333\)](#)
- [Rapport Tenner for livet, Helsefremmende og forebyggende arbeid. \(IS-2659\).](#)
- [Rundskriv I-2/2006 fra HOD. Utvidet fylkeskommunalt tannhelsetilbud i 2006](#)

Resultatkrav

- Ha bidratt til å implementere tannhelse i kommunenes folkehelsearbeid. Spesielt i forhold til barn og unge, eldre og rusavhengige.
- Ha oppfordret kommunene til å legge forholdene til rette for at bl.a. beboerne på sykehjem får ivarettatt sitt behov for daglig munnhygiene.

Rapportering

- Omtale status for implementering av tannhelse i kommunenes folkehelsearbeid i årsrapporten.
- Omtale i årsrapporten hvor mange kommuner som er kontaktet.

85

85.1 Abortloven

Oppdrag

- Oppnevne og følge opp abortnemndene i fylkene
- Ajourføre lister over medlemmer og varamedlemmer som sendes Sosial- og helsedirektoratet
- Bistå med klagebehandling ved avslag
- Følge opp og utbetale honorarutbetalinger til deltakere i abortnemnder (primær- og klagenemnd).

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd](#)
- [Forskrift av 15. juni 2001 om svangerskapsavbrudd \(abortforskriften\)](#)
- Aktuelle rundskriv: [I-40/2001](#), [I-41/2001](#), [I-42/2001](#), [I-43/2001](#) og [I-4/2006](#)

Rapportering

- Ingen rapportering.

85.2 Sterilisering

Oppdrag

- Oppnevne medlemmer til og lede arbeidet i fylkets steriliseringsnemnd.
- Sende ajourførte lister over medlemmer og varamedlemmer i steriliseringsnemnda til Sosial- og helsedirektoratet.
- Følge opp, attestere og utbetale honorarutgifter til deltakere i steriliseringsnemnda.
- Sørge for at steriliseringsnemnda sender innberetning om behandlede søknader i nemnda på skjema IS-1342.
- Godkjenne private sykehus, kirurgiske poliklinikker og annen ambulant spesialistpraksis utenfor sykehus for å utføre sterilisering.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 3. juni 1977 nr 57 om sterilisering](#)

- [Ot.prp.nr.63 \(2005-2006\) Om lov om endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering \(Tilpasning til biomedisinkonvensjonen\)](#)
- [Forskrift av 23. juni 2000 nr. 589 om godkjenning av virksomheter utenfor sykehus for sterilisering av kvinner og om innberetning til Sosial- og helsedirektoratet om sterilisering \(Endret 25.09.2006\)](#)
- Steriliseringsloven – En orientering fra Sosial- og helsedirektoratet, 2005. (Dokumentet vil oppdateres i 2007 og kan bestilles fra Steriliseringsrådet)
- [Innrapportering fra fylkenes steriliseringsnemnder \(IS-1342\)](#)

Resultatkrav

- Behandle søknader om sterilisering, og søknader om godkjenning til å utføre steriliseringsinngrep, innen fire uker.

Rapportering

- Rapporteringsplikt til Steriliseringsrådet v/ Sosial- og helsedirektoratet for alle søknader som blir nemndbehandlet. Skjemaet *Innrapportering fra fylkenes steriliseringsnemnder* (IS-1342) kan lastes ned fra direktoratets nettside.

85.3 Lov om transplantasjon

Oppdrag

- Fylkesmannen skal godkjenne inngrep på personer under 18 år og på personer som mangler evnen til å gi eget samtykke, før organer eller annet biologisk materiale kan tas til behandling av sykdom eller legemsskade hos en annen.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m., § 1 fjerde ledd](#)

Rapportering

- Antall saker skal oppgis i årsrapporten.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Oppdrag

- Gi generell tillatelse til leger med relevant spesialitet til å rekvirere sentralstimulerende legemidler til barn og voksne med hyperkinetisk forstyrrelse/ADHD og til barn og voksne med narkolepsi.
- Gi spesiell tillatelse til leger til å rekvirere sentralstimulerende legemidler til navngitte pasienter med hyperkinetisk forstyrrelse/ADHD og til navngitte pasienter med narkolepsi.
- Fortløpende melde fra til Helsepersonellregisteret om navn og identitetsnummer på leger som har fått generell rekvireringstillatelse.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 30. juni 1978 om narkotika m.v.](#)
- Delegasjonsskriv av 9. oktober 1996 (til fylkeslegene) - fullmakt til å gi leger tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler til barn med hyperkinetisk forstyrrelse/ADHD og til barn og voksne med narkolepsi.
- Delegasjonsskriv av 13. februar 2003 (til fylkesmennene) – fullmakt til å gi leger tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler til voksne.

Resultatkrav

- Behandle innkomne søknader innen 4 uker.

Rapportering

- Det skal oppgis antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i årsrapporten.

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Oppdrag

- Behandle søknader om godkjenning av videreutdanning som gir rett for leger som er godkjente spesialister i generell kirurgi til å kunne utføre brystforstørrelsesoperasjoner og brystreduksjonsplastikker på kvinner over fertil alder
- Behandle søknader om dispensasjon fra reglene om tillatelse til å utføre kosmetisk plastikkirurgiske inngrep
- Kopi av vedtak sendes fortløpende til Sosial- og helsedirektoratet.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. § 4](#)
- [Forskrift av 21. desember 2000 nr. 1387 om tillatelse til å utføre kosmetisk plastikkirurgiske inngrep, §§ 1,4 og 8](#)

Resultatkrav

- Behandle innkomne saker innen 8 uker.

Rapportering

- Det skal oppgis antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i årsrapporten.

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet*

Oppdrag

- Gi uttalelse til Sosial- og helsedirektoratet om søknader om godkjenning av
 - private sykehus
 - privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. Juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten](#)
- [Forskrift av 18. desember 2001 om godkjenning av sykehus m.m.](#)
- [Forskrift av 1. desember 2000 om medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet](#)

Rapportering

- Ingen rapportering

* Godkjenningsordningen for private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomhet planlegges endret, slik at det ved vurderingen av søknader om godkjenning kun skal ses hen til om virksomheten er faglig forsvarlig.

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Oppdrag

- Ved behov vurdere og gi uttalelse til direktoratet om søknader om godkjenning av funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten](#)
- [Forskrift av 18. desember 2001 om godkjenning av sykehus m.m.](#)

Rapportering

- Ingen rapportering

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

Innledning

I Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006); "Mestring, muligheter og mening" beskrives 5 langsiktige strategier for å møte framtidens omsorgsutfordringer:

- *kvalitetsutvikling, forskning og planlegging*
- *kapasitet og kompetanseheving*
- *samhandling og medisinsk oppfølging*
- *aktiv omsorg*
- *partnerskap med familie og lokalsamfunn*

Omsorgsplan 2015 konkretiserer hovedstrategiene i St meld nr 25 (2005-2006) i en rekke tiltak og delplaner (se punkt 86.1 – 86.6), herunder bl a:

- *Demensplan*
- *Kompetanseløftet 2015*
- *10.000 nye årsverk i omsorgstjenesten*
- *Investeringsordning for sykehjem og omsorgsboliger*
- *Nasjonal standard for legetjenester i sykehjem*
- *Vekst i dagtilbudet*

Regjeringen og KS er blitt enige om en egen avtale om kvalitetsutvikling og Regjeringen vil trappe opp omsorgsforskningen. Det er også inngått en avtale om samhandling mellom

regjeringen og KS. I tillegg er det utarbeidet en egen Handlingsplan for spesialisthelsetjenester til eldre.

Omsorgsplan 2015 forutsetter langsiktig planlegging av bygningsmessige investeringer, personellinnsats, kompetanseutvikling, utdanningskapasitet og tilrettelegging av fysiske og sosiale omgivelser. Planarbeidet må foregå både på kommunalt og statlig nivå, og forutsetter et tett samarbeid mellom statlige fagmyndigheter og kommunesektoren. Det blir en hovedoppgave for fylkesmannsembetene å initiere og følge opp slikt planarbeid som en integrert del av kommuneplan og økonomiplan.

Det er viktig å løfte fram de kommunale omsorgstjenestene og bidra til at omsorgstjenestenes omdømme og status heves gjennom positivt fokus og kvalitetsutviklingsarbeid. Statlige fagmyndigheter gir omsorgstjenesten den oppfølging og prioritet som står i forhold til disse tjenestenes utfordringer og størrelse.

Det er fire hovedindikatorer som myndighetene skal måles på mht gjennomføringen av Omsorgsplan 2015

- Tallet på nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger med samlet dekningsgrad for heldøgns omsorgsplasser
- Tallet på nye årsverk
- Andelen utførte årsverk med fagutdanning
- Veksten i dagaktivitetstilbud.

I denne sammenheng blir det svært viktig at embetenes oppfølging av Omsorgsplan 2015 med alle sine tiltak og delplaner blir organisert slik at den framstår som en helhetlig plan.

86.1 Omsorgsplan 2015

Oppdrag

- Etablere en samordnet organisering av fylkesmannens oppfølgingsarbeid knyttet til alle tiltak og delplaner under Omsorgsplan 2015 som retter seg mot de kommunale omsorgstjenestene, herunder også Kompetanseløftet, demensplanen, kvalitetsavtalen, personellsatsingen, og investeringstilskudd m.v. Det forutsettes at både fylkesmannens plan- og økonomifaglige, helse- og sosialfaglige og utdanningsfaglig kompetanse er representert i dette arbeidet.
- Følge opp kommunenes arbeid med gjennomføring av hovedstrategiene i omsorgsplan 2015.

Finansiering

- Finansiert over Helse- og omsorgsdepartementets kap 761. (videreføring av midler knyttet til tidligere oppfølging av handlingsplan for eldreomsorgen, rekrutteringsplanen og styrking av omsorgstjenestens kapasitet og kvalitet mv.) Se punktene 86.2 -86.4.

Bakgrunnsinformasjon

- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)

Resultatkrav

- Det er etablert en organisasjon hos Fylkesmannen som ivaretar arbeidet med å gjennomføre Omsorgsplan 2015 i årene framover.
- Det er etablert kontakt med kommunene for å bistå dem i deres arbeid med å nå målsettingene i Omsorgsplan 2015.

Rapportering

- Samlet særskilt årsrapport i forhold til behov og resultater for Omsorgsplan 2015 med alle tiltak og delplaner (herunder også punkt 86.2 – 86.6 nedenfor). Nærmere omtale, samt frist for innsending av rapport vil det informeres om i eget brev.
- De enkelte punktene, 86.2-86.6 omtales også kort i Fylkesmannens ordinære årsrapport.

86.2 Demensplan 2015

Oppdrag

- Delta i planlegging, iverksette og følge opp opplæringstiltak som styrker kompetansenivået i omsorgstjenesten generelt, og spesielt for ufaglærte
- Veilede kommunene og følge med i kapasitets- og kvalitetsutviklingen av tjenestetilbudet i kommunene, spesielt i forhold til utforming av tilrettelagte boliger.
- Følge med på og gi råd og veiledning om hvordan kommunene kan styrke tilbudet: til pårørende
- Følge med på og gi råd og veiledning om hvordan kommunene skal øke kapasiteten og heve kvaliteten i tilrettelagte dag- og avlastningsplasser
- Gi råd og veiledning og legge til rette for å heve kompetansen i utredning og diagnostisering.
- Veilede kommunene til å ta i bruk individuell plan for personer med demens

Finansiering

- Tilskudd over Helse- og omsorgsdepartementets kap 761. Se pkt. 86.1.

Bakgrunnsinformasjon

- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)
- ["Glemsk, men ikke glemt" IS-1486. SHdir rapport.](#)
- [Demensplan – "Den gode dagen"](#)
- [Demensutredning i kommunehelsetjeneste m/ veileder til utredningsverktøyet](#)
- [Veileder til forskrift om individuell plan \(IS-1253\)](#)
- [Veileder Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene \(IS-1201\)](#)

Resultatkrav

- Ha bistått kommunene med råd og veiledning til økt kapasitet og kvalitet i tjenestetilbudet.
- Bistå i årlig rapportering av satsningsområdene: Tiltak for pårørende, antallet tilrettelagte dag- og avlastningstilbud og antallet tilrettelagte plasser i institusjon og bolig, for personer med demens.

Rapportering

- Oppdragene under Demensplanen omtales samlet i årsrapporten for Omsorgsplan 2015 jf. 86.1.
- Omtales kort i årsrapporten.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Oppdrag

- Bidra til å utvikle strategier for å møte framtidens personell- og kompetanseutfordringer, jf. St.meld.nr.25 (2005-2006).
- Følge personell og kompetanseutviklingen i pleie- og omsorgssektoren opp mot målet om 10 000 nye årsverk med fagutdanning i kommunene innen 2009.
- Behandle søknader og forvalte tilskudd i tråd med målsettingene i Kompetanseløftet 2015.
- Videreutvikle planer for gjennomføring av Kompetanseløftet 2015 i samarbeid med kommunene på grunnlag av kommunenes planer, budsjettvedtak eller lignende, og i samarbeid med fylkeskommunen og andre aktører.

Finansiering

- Tilskudd over Helse- og omsorgsdepartementets kap 761. Se finansiering av Omsorgsplan 2015 punkt 86.1.

Bakgrunnsinformasjon

- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)

Resultatkrav

- Øke tallet på årsverk i brukerrettet pleie- og omsorgstjenester
- Øke andelen utførte årsverk med fagutdanning innen brukerrettet pleie- og omsorgstjenester
- Styrke fagskoleutdanningen innen helse- og sosialfag

Rapportering

- Sammenfatte kommunenes planer for gjennomføring av Kompetanseløftet 2015 i et plandokument som sendes SHdir innen 1.mars inneværende år.

- Sammenfatte kommunenes resultatrapporter for Kompetanseløftet i en rapport til SHdir innen 1. mars inneværende år.
- Rapportering på de ulike delmålene i Kompetanseløftet 2015 og et særlig fokus på målet om økning i andel årsverk med fagutdanning sendes SHdir med kopi til HOD innen 1.mars og med oppdateringer innen 1. juli inneværende år. Fylkesmannens analyser skal bygge både på plan og resultattall, budsjett- og regnskapstall og tilgjengelig statistikk.
- Omtales i særskilt årsrapport for Omsorgsplan 2015 i forhold til oppdrag og resultatkrav.

86.4 Investeringsstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Oppdrag

- Fylkesmannen skal ha oversikt over om investeringsprosjektene er i samsvar med kommunens behov, og om investeringer og drift knyttet til prosjektet er tatt inn i kommunens årsbudsjett og økonomiplan.
- Utarbeide innstilling til Husbanken om hvilke søknader som skal gis tilskudd innenfor det enkelte års tilsagnsramme.
- Bidra til likebehandling mellom kommunene slik at fordelingen av tilskuddene får en utjevnende effekt i forhold til kommunale variasjoner.

Finansiering

- Finansiert over Helse- og omsorgsdepartementets kap 761. Se finansiering av Omsorgsplan 2015 punkt 86.1

Bakgrunnsinformasjon

- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)

Resultatkrav

- Ha løpende oversikt og følge utviklingen av utbyggingen av sykehjem og omsorgsboliger
- Ha oversikt over om investeringsprosjektene er i samsvar med kommunenes behov.
- Ha bidratt i behandlingen av søknader om investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger i tråd med oppdrag og føringer.

Rapportering

- Oppdraget med framtidig investeringsbehov vil bli omtalt i eget brev.
- Fylkesmannen skal rapportere om status for gjennomføringen av investeringer i sykehjem og omsorgsboliger i den særskilte årsrapporten for Omsorgsplan 2015
- Omtales i den særskilte årsrapporten for Omsorgsplan 2015 i forhold til oppdrag og resultatkrav.
- Omtales også kort i den ordinære årsrapporten.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Innledning

Det vises til avtale av 19. september 2006 om kvalitetsutvikling i de kommunale helse- og omsorgstjenestene mellom Regjeringen og KS. Kvalitetsavtalen angir mål for kvalitetsutviklingen, og konkrete tiltak for å nå målene vil bli utarbeidet av partene i fellesskap. For tiltak og aktiviteter på regionalt og lokalt nivå legges det opp til at KS og fylkesmannen samarbeider der det er naturlig.

Oppdrag

- Bidra til gjennomføring av kvalitetsavtalen mellom regjeringen og KS og følge opp tiltakene i kvalitetsavtalen i samarbeid med KS og kommunene på følgende områder:
 - tjenesteutvikling
 - personell og kompetanse
 - etikk
 - arbeidsmiljø og ledelse
 - styring og planlegging
 - kvalitetssikring
- Veilede kommunene i forhold til kvalitetsutvikling av pleie- og omsorgstjenesten, med spesiell fokus på
 - implementering av internkontrollforskriften i kommunenes tjeneste
 - etablering av kvalitetssystem, herunder internkontroll, og et system for å innhente tjenestemottakernes erfaringer med tjenestetilbudet
- Veilede kommunene i å måle og sammenlikne kvalitet ved bruk av indikatorer for pleie- og omsorgstjenesten.
- Fylkesmannen skal bidra til at kommunene har tilfredsstillende opplysningsmateriell om hvordan tjenestetilbudet er organisert lokalt og hvor innbyggerne kan henvende seg med spørsmål.
- Følge utviklingen m.h.t. omgjøring av sykehjem til omsorgsboliger.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
- Delfinansiert over Helse- og omsorgsdepartementets **kap. 761**.

Bakgrunnsinformasjon

- [Kvalitetsavtalen mellom staten og KS](#)
- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)
- [Veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene \(2004\)](#)
- [Veileder om internkontroll i sosial – og helsetjenesten \(2004\)](#)
- [Veileder IS-1040 – I saksbehandling og dokumentasjon for pleie- og omsorgstjenesten \(revidert utgave fra 2005\)](#)
- [Nasjonale kvalitetsindikatorer: www.bedrekommune.no/](http://www.bedrekommune.no/)
- [Evalueringsrapport for ledersatsingen "Flink med folk"](#)

- [Handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen 2007-2011.](#)
- [Pasientrettighetsloven](#)
- [Forvaltningsloven](#)
- [Lov om sosiale tjenester](#)
- [Nasjonal rammeavtale om samhandling på helse- og omsorgsområdet](#)

Resultatkrav

- Alle kommuner i fylket har fått tilbud om kurs eller annen veiledning vedrørende kvalitet i helse- og omsorgstjenesten, herunder bruk av kvalitetsindikatorer for pleie- og omsorgstjenesten.
- Ha oversikt over hvilke kommuner som har tilfredsstillende opplysningsmateriell til innbyggerne.

Rapportering

- Omtales i den særskilte årsrapporten for Omsorgsplan 2015 i forhold til oppdrag og resultatkrav. Det skal også oppgis andel kommuner som har deltatt i Fylkesmannens aktiviteter.
- Omtales også kort i den ordinære årsrapporten.

86.6 Legetjenester i sykehjem. Undervisningssykehjem

Oppdrag

- Innen 15.mars sammenstille og oversende SHdir tallene fra kommunenes lokale normering av legetjenester i sykehjem. På dette grunnlag skal det utarbeides et nasjonalt behovsanslag for nye legeårsverk i konsultasjon mellom staten og KS.
- Delta i styringsrådet for undervisningssykehjemmet i fylket. I fylkene Østfold, Buskerud og Telemark, medvirke til etablering av satellittundervisningssykehjem.
- I fylkene med hovedundervisningssykehjem bidra i vurderingene av søknad om tilskudd til Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)
- [Rundskriv I-4/2007 Nasjonal standard for legetjenester i sykehjem](#)
- ["Legetjenester i sykehjem", en veileder for kommunene IS-1436](#)
- Revidert strateginotat (desember 2007) vil være førende for det videre utviklingsarbeidet for undervisningssykehjemmene, og satellittene i fylkene.

Resultatkrav

- Ha bistått direktoratet i å kartlegge og vurdere resultatene av kommunenes fastsettelse av en lokal norm for legedekning i sykehjemmene
- Bidra til å spre, og implementere kunnskap fra undervisningssykehjemmenes satsningsområder.
- Deltatt i styringsrådet for undervisningssykehjemmet i fylket, og bidratt til å spre, og implementere kunnskap fra undervisningssykehjemmenes satsningsområder til kommunene.
- I fylker med hovedundervisningssykehjem, ha bidratt i vurderingene av søknader om tilskudd til Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt.

Rapportering

- Oppdraget omtales i samlet særskilt årsrapport for Omsorgsplan 2015 i forhold til oppdrag og resultatkrav. Det skal også oppgis andel kommuner som har etablert lokal norm for legedekning i sykehjemmene.
- Omtales også kort i den ordinære årsrapporten.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Oppdrag

- Iverksette tiltak som bedrer kompetansen i helse- og sosialtjenesten, med spesielt fokus på rusmiddelmisbruk, familier med barn med nedsatt funksjonsevne, og personer med psykiske lidelser, se egne resultatområder.
- Gjennomføre veiledningstiltak for økt rettsikkerhet overfor personer med psykisk utviklingshemming og personer med manglende samtykkekompetanse.
- Bistå direktoratet i arbeidet med å skaffe oversikt over status for kommunenes praktisering av regelverket for beregning av egenandeler for hjemmetjenester.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
- Delfinansiert over Helse- og omsorgsdepartementets kap. 761.

Bakgrunnsinformasjon

- [Veileder IS-1040 – I saksbehandling og dokumentasjon for pleie- og omsorgstjenesten \(revidert utgave fra 2006\)](#)
- [St.meld. nr. 40 \(2002-2003\) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer](#)
- [St.meld. nr. 25 \(2005-2006\) Mestring, muligheter og mening](#)
- Helsetilsynets tilsynsrapporter på områdene bruk av tvang, saksbehandling, internkontroll og tjenesteyting.
- [Rundskriv IS – 10. 2004 Lov om sosiale tjenester kapittel 4A. Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt ovenfor enkeltpersoner med psykisk utviklingshemming](#)
- [Forskrift om individuell plan som omfatter både sosial- og helsetjenesten \(2005\)](#)
- [Veileder til forskrift om individuell plan \(IS-1253\)](#)
- [Rundskriv med presisering av regelverk for egenandelsbetaling for sosiale tjenester \(I-6/2006\)](#)
- [Egenandeler på sosiale tjenester i kommunene - ECON-rapport 2006-075](#)

- [Veileder internkontroll – IS-1183 – Hvordan holde orden i eget hus.](#)

Resultatkrav

- Alle kommuner har fått tilbud om kurs og veiledning i saksbehandling, og at det er foretatt en tilstandsvurdering av kompetansebehovet på dette området.
- Ha bistått direktoratet i arbeidet med å skaffe oversikt over status for kommunenes praktisering av regelverket for beregning av egenandeler for hjemmetjenester.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav
- Andel kommuner som har deltatt i kurs og veiledning i saksbehandling.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Oppdrag

- Gi råd og veiledning til kommunene for å bedre rettssikkerheten for personer med psykisk utviklingshemming.
- Kontroll med bruk av tvang og makt mv. overfor enkeltpersoner med psykisk utviklingshemming jf. resultatområde 73.1 Lov om sosiale tjenester.

Finansiering

- Finansiert over Helse- og omsorgsdepartementet kap. 761.21.

Bakgrunnsinformasjon

- [Ot.prp. nr. 55 \(2002-2003\) om rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming](#)
- [Rundskriv IS-10 /2004 Lov om sosiale tjenester kapittel 4A. Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt ovenfor enkeltpersoner med psykisk utviklingshemming](#)
- [Rapport fra Helsetilsynet 2/2006 fra tilsyn i 2005 på bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning](#)

Resultatkrav

- Alle kommuner har fått tilbud om kurs og veiledning i forhold til lov om sosiale tjenester kap. 4A.
- Saker etter lov om sosiale tjenester kap. 4A er behandlet innen 3 måneder, jfr. pkt. 73.1

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

IPLOS er obligatorisk for alle landets kommuner fra 1. mars 2006.

Oppdrag

- Gjennomføre opplæring i IPLOS som SHdir arrangerer, basert på både e-læring og klasseromsundervisning. Det må settes av en dag til e-læring og 3 dager til klasseromsundervisning for deltakerne.
- Følge med at IPLOS faktisk er i drift i kommunene og at kommunene har etablert rutiner for opplæring og oppfølging lokalt. Særlig oppmerksomhet skal rettes mot kommuner som er kommet kort i implementering av IPLOS. Melde fra til SHdir om kommuner som ikke har IPLOS i drift.
- Medvirke til at IPLOS forankres i kommunens ledelse.
- Veilede kommunene i bruk og kvalitetssikring av IPLOS i samarbeid med direktoratet.
- Holde distribusjonsliste over IPLOS kontaktpersoner i fylket à jour.
- Bistå SHdir til å arrangere IPLOS-samling for kommunene i 2008
- Bistå kommunene med å følge opp sikkerhetsløsninger etablert for IPLOS registrering. Løsninger må være i henhold til krav i personopplysningsloven, helseregisterloven samt personopplysningslovens forskrift om informasjonssikkerhet. IT-baserte fagsystemer for omsorgstjenesten skal være meldt til Datatilsynet. Det samme gjelder for IPLOS registreringssystem som brukes av kommuner som ikke har fagsystem. Det henvises til Veileder for å ivareta informasjonssikkerhet i IPLOS-systemet som ligger på IPLOS' hjemmesider og Datatilsynets hjemmesider med nærmere informasjon og veiledning.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
- Utgifter til hotellopphold på tre-dagers samling i forbindelse med opplæring i IPLOS dekkes av SHdir. Reiseutgiftene dekkes over fylkesmannens ordinære driftskapittel.

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift om pseudonymt register for individbasert pleie- og omsorgsstatistikk – IPLOS-forskriften.](#)
- IPLOS hjemmeside <http://www.shdir.no/iplos>

Resultatkrav

- Ha bidratt til at kommunene bruker IPLOS i saksbehandling og dokumentasjon. Avgi rapport om kommuner som ikke har IPLOS i drift eller ikke bruker IPLOS i saksbehandling og dokumentasjon.
- Ha hatt IPLOS som tema i møte med kommuneledelsen.
- Ha bistått kommunene i kvalitetssikring av IPLOS. Etterspørre IPLOS ved klagesaker og sikre at IPLOS er i tråd med øvrig dokumentasjon.
- Ha en oppdatert oversikt over IPLOS-kontaktpersoner som er tilgjengelig ved forespørsel fra direktoratet.
- Ha mottatt informasjon fra alle kommuner om håndtering av sikkerhet i forbindelse med IPLOS. Gi rapport til Shdir om status knyttet til meldeplikten til Datatilsynet om IT-løsninger for fagsystem der IPLOS er inkorporert.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten i forhold til oppdrag og resultatkrav
- Dersom kommuner ikke oppfyller de krav som ligger til grunn for IPLOS må direktoratet informeres umiddelbart slik at nødvendige tiltak kan iverksettes.

87

87.1 Tvungen undersøkelse

Oppdrag

- Etter psykisk helsevernloven § 3-1 avgjør Fylkesmannen klage over kommunelegens vedtak om tvungen legeundersøkelse.
- Vurdere de formelle og materielle vilkårene for kommunelegens vedtak og fatte vedtak om stadfestelse eller opphevelse av kommunelegens vedtak.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juli 1999 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern § 3-1](#)
- [Forskrift av 15. desember 2006 nr. 1424 om etablering av tvungent psykisk helsevern m.v. § 8](#)
- [Forskrift av 24. november 2000 om undersøkelse og behandling uten eget samtykke](#)

Resultatkrav

- Vedtak må treffes snarest, umiddelbar tilbakemelding til klager og kommunelegen.

Rapportering

- Ingen rapportering

87.2 Behandling uten eget samtykke

Oppdrag

- Etter psykisk helsevernloven § 4-4, 7. ledd, avgjør Fylkesmannen klage over den faglig ansvarliges vedtak om behandling uten eget samtykke.
- Vurdere de formelle og materielle vilkårene og fatte vedtak om stadfestelse eller opphevelse av vedtaket om undersøkelse eller behandling uten eget samtykke.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juli 1999 om etablering og gjennomføring av Psykisk helsevern § 4-4, 7. ledd](#)
- [Forskrift av 24. november 2000 om undersøkelse og behandling uten eget samtykke](#)

Resultatkrav

- Vedtak treffes snarest, klager og institusjon underrettes.

Rapportering

- Ingen rapportering

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Oppdrag

- Følge opp reglene om privat forpleining iht. spesialisthelsetjenesteloven

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Spesialisthelsetjenesteloven, § 8-3](#)
- [Forskrift av 21. desember 2000 nr. 1407 om pasienter i privat forpleining i det psykiske helsevernet, §§ 4 og 10](#)

Resultatkrav

- Ha fulgt opp det som fortegnelser og kontraktskopier gir foranledning til.

Rapportering

- Ingen rapportering

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Oppdrag

- Gjøre forberedende saksbehandling i forhold til søknader om godkjenning av psykiatriske institusjoner, deriblant distriktpsikiatriske sentre, som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern
- Oversende søknader med uttalelse til Sosial- og helsedirektoratet

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juli 1999 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern § 3-5](#)
- [Forskrift av 3. november 2000 om godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern](#)

Rapportering

- Ingen rapportering

87.5 Vedtak om overføring

Oppdrag

- Avgjøre de tilfellene der det er tvil knyttet til om overføringen til annen døgninstitusjon omfattes av bestemmelsen slik at det må treffes særskilt vedtak

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juli 1999 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern § 4-10 og § 5-4 jf § 3-5](#)
- [Forskrift av 15. desember 2006 nr. 1424 om etablering av tvungent psykisk helsevern m.v. § 8](#)

Resultatkrav

- Avgjørelser skal fattes så snart som mulig.

Rapportering

- Ingen rapportering

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Oppdrag

- Forvalte tilskuddsmidler til dekning av driftsutgifter til kontrollkommisjonene i psykisk helsevern.
- Forvalte tilskuddsmidler til å dekke utgifter til gjennomføring av tvungent psykisk helsevern i norske sykehus for pasienter som ikke har bosted i riket.
- Fylkesmannen har ansvar for å arkivere dokumenter fra kontrollkommisjonene i det psykiske helsevern, jf Sosial- og helsedirektoratets rundskriv IS 10/2007 "Saksbehandlingsrundskriv for kontrollkommisjonene i det psykiske helsevern". (ligger dessverre ikke på nett ennå).

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Sosial- og helsedirektoratets fullmaktsbrev for 2005](#)
- [Lov om spesialisthelsetjeneste § 5-4](#)

Rapportering

- Ingen rapportering

87.7 Opptrappingsplan for psykisk helse

Oppdrag

Med utgangspunkt i de hovedfunksjoner Fylkesmannens oppdrag omfatter på dette feltet gis følgende presiseringer for 2008:

- Fylkesmannen skal i 2008 kvalitetssikre og videresende kommunens rapportering i det nye rapporteringsopplegget på psykisk helsefeltet. Dette omfatter både bruken av de statlige øremerkede tilskuddene, og ny rapportering på kommunale "egenfinansierte" tiltak innen psykisk helsearbeid (jf rundskriv IS-24/2007).
- Fylkesmannen skal i 2008 som ledd i avslutningen av opptrappingsperioden stimulere kommunen til økt vektlegging av kvalitet, innhold, kompetanse og organisasjon i utviklingen av det psykiske helsearbeidet herunder gi en vurdering av det kvalitative innholdet i kommunenes tilbud. Det vises til oppdrag bebudet i budsjettproposisjonen for 2008. Ytterligere detaljer vil bli meddelt i eget brev.
- Fylkesmannen skal i 2008 stimulere kommunen til økt rekruttering til helsestasjonstjenesten med sikte på økt vekt på psykisk helsearbeid og med særlig fokus på skolehelsetjenestens innsats på dette feltet, jf måltallet 800 flere årsverk i løpet av opptrappingsperioden
- Fylkesmannen skal i 2008 og framover vektlegge sammenhengen mellom det psykiske helsearbeidet og innsatsen på rus- og folkehelsearbeidet, jf Opptrappingsplanen for rusfeltet
- Fylkesmannen skal i 2008 stimulere kommunen til økt vektlegging av reell brukermedvirkning, herunder styrket samarbeid med brukerorganisasjonene, jf vilkår for utbetaling av øremerket tilskudd
- Fylkesmannen skal i 2008 stimulere den enkelte kommune til å sørge for god informasjon til befolkningen om tilbudet på psykisk helsefeltet. Direktoratet vil bidra med veiledning. Embetene skal også bistå i direktoratets øvrige informasjonssatsning
- Fylkesmannen skal i 2008 bistå med gjennomføring av og samarbeid om Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse (2007-2012). NAV fylke er en viktig samarbeidspartner i den sammenheng
- Fylkesmannen skal i sin forvaltning av de øremerkede tilskuddene i 2008 legge særlig vekt på at den enkelte kommune ha opp fylt samtlige vilkår for utbetaling på en tilfredsstillende måte før siste utbetaling foretas

Finansiering

- Aktiviteten ved embetene på dette feltet er finansiert over Helse- og omsorgsdepartementets kap. 743. Fylkesmennene har fått midler til 23 engasjementer med driftsutgifter for rådgivere i psykisk helsearbeid. Det forutsettes at disse midlene nyttes fullt ut til gjennomføringen av Opptrappingsplanen.

Bakgrunnsinformasjon

- [St. prp. nr. 63 \(1997-1998\) Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006](#)
- [Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse "...sammen om psykisk helse" I-1088](#)
- [Brev fra SHdir av 28.10.2005 "Oppdragsbeskrivelse – psykisk helsearbeid" om fylkesmannens arbeid med Opptrappingsplanen for psykisk helse](#)
- [Fullmaktsbrevet for 2007 datert 18.4.2007, avsnitt 13](#)
- [Rundskriv IS-1/2007, kapittel 7](#)
- [Rundskriv I-36/2001 Rus og psykiske lidelser](#)
- [IS-1.2.3/2008 Nasjonale mål, hovedprioriteringer og tilskudd for 2008 \(under utarbeidelse\)](#)
- [IS-1332 Veileder i psykisk helsearbeid for voksne i kommunene](#)
- [IS-1405 Veileder i psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene](#)
- [IS -24/2007 Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2008 Rapportering for 2007](#)
- [Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse \(2007 – 2012\)](#)

Resultatkrav

- Sammenstille og kvalitetssikre kommunenes rapporter om bruk av øremerkede tilskudd for foregående år, og kommunale tiltak innen psykisk helsearbeid, jf. [IS-24/2007](#). Sendes Sosial- og helsedirektoratet innen 15. april 2008.
- Fylkesmennene skal vurdere det kvalitative innholdet i kommunenes tilbud til mennesker med psykiske lidelser, jf. oppdrag bebudet i budsjettproposisjonen for 2008 og oppdragsbeskrivelsen over. Ytterligere detaljer vil bli meddelt i eget brev. Sendes Sosial- og helsedirektoratet innen 1. september 2008.

Rapportering

- Sammenstilling av kvalitetssikret rapportering fra kommunene, jf. rundskriv IS-24/2007.
- Sammenstilling av fylkesmennenes vurderinger av det kvalitative innholdet i kommunenes tilbud til mennesker med psykiske lidelser, jf. kulepunkt under avsnittet Resultatkrav.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

Oppdrag

- Behandle søknader om dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevern og sende kopi til SHdir av innvilgede dispensasjoner.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift 1.12.2000 nr. 1219 om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevern §5](#)
- Brev av 12. mai 2005 til Fylkesmennene - delegasjon av myndighet til å gi dispensasjon

Resultatkrav

- Behandle søknader fortløpende i henhold til forskriften

Rapportering

- Ingen rapportering

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Oppdrag

- Godkjenne voksenpsykiatrisk poliklinikk, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og psykiatrisk ungdomsteam (ruspoliklinikker omfattes ikke av godkjenningsordningen).
- To ganger i året, pr 30. juni og 30. des. sendes en liste med oversikt over alle godkjente poliklinikker i fylket og stillingstall til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om spesialisthelsetjenesten § 4-1](#)
- [Forskrift av 01.12.2000 om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak](#)
- [Helsetilsynets rundskriv IK-15/2001](#)

Resultatkrav

- Vedtak treffes snarest, umiddelbar tilbakemelding til søker og aktuelle kontor hos NAV Helsetjenesteforvaltning (tidligere trygdens Oppgjørsheter).

Rapportering

- Ingen rapportering

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Oppdrag

- Hjemsendelse av utenlandske borgere med alvorlige psykiske lidelser som befinner seg i Norge
- Hjemhenting av norske borgere med alvorlige psykiske lidelser som befinner seg i utlandet.
- Motta og behandle henvendelser om behov for hjemsendelse og gi oppdrag til helseforetak
- Anvise utgifter

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. Juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten](#)
- [Lov av 2. juli 1999 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern § 3-5](#)
- [IATA Resolution 700 med vedlegg A og B](#)
- [Rundskriv I-58/2000 Utgifter ved behandling og forpleining i norske helseinstitusjoner for utenlandske statsborgere i Norge og norske statsborgere bosatt i utlandet](#) (se nederst på siden)
- [Hovednr. 41 - Nordisk konvensjon om trygd. 41-05 Naturalytelser ved sykdom, svangerskap og fødsel](#)
- [Arrangement for the application of the european agreement of 17 october 1980 concerning the provision of medical care to persons during temporary residence. Strasbourg, 26.V.1988.](#)
- Veileder til gjennomføring som utarbeides av Sosial- og helsedirektoratet

Resultatkrav

- Behandle henvendelser om hjemsendelse fortløpende
- Gi svar på henvendelser samme dag eller senest neste dag

Rapportering

- Antall saker, antall hjemsendelser til utlandet og antall hjemhentinger til Norge oppgis i årsrapporten
- Erfaringer med gjennomføringen av ordningen omtales i årsrapporten

88.1 Alkoholloven

Oppdrag

- Saks- og klagesaksbehandling knyttet til alkoholloven.
- Gi generell veiledning i forhold til alkoholloven til kommunene f.eks. gjennom informasjon, kurs mv.
- Forvalte statlige bevilninger der bevillingsmyndigheten er delegert til Fylkesmannen, herunder behandle søknader og gjennomføre kontroll

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
- Delfinansiert over Helse- og omsorgsdepartementets **kap. 718.21.**

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 2. juni 1989 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.](#)
- [Veileder for kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan IS-1362/2006](#)

Resultatkrav

- Behandle innkomne klager innen tre måneder.

Rapportering

- Egen rapportering etter utarbeidet mal.

88.2 Rusmiddelarbeid

Regjeringen har lagt fram en egen Opptrappingsplan for rusfeltet. Denne skal bl.a. bidra til å bedre tjenestenes kvalitet gjennom økt kompetanse, mer tilgjengelige tjenester, forpliktende samhandling og økt brukerinnflytelse for å sikre sosial inkludering. Dette omfatter forebygging av rusmiddelmisbruk som en del av folkehelsearbeidet, styrking av rådgivnings- og behandlingstilbudet og en reduksjon i rusmiddelrelaterte helseskader og dødsfall. Det legges særlig vekt på virkemidler rettet inn mot tidlig intervensjon i forhold til risikogrupper og utvikling av kommunale tjenester. Arbeidet skal styrkes gjennom etablering av rådgivere ved embetene. Folkehelsearbeidet og det rusfaglige arbeidet ved embetene skal sees i sammenheng.

Det vises til omtale under resultatområdet 73.3 om Kompetanseutvikling og formidlingstiltak.

Oppdrag

- Iverksette og følge opp intensjonene i Opptrappingsplan for rusfeltet med kommunene:
 - Forvalte tilskuddsordningene til kommunalt rusarbeid og samordne med andre relevante tilskudd. Følge opp kommunene og bidra til at kommuner med store utviklingsbehov søker tilskudd
 - Bidra til utforming og gjennomføring av 3-årig forsøk med bruk av *koordinerende tillitspersoner for rusmiddelavhengige* i kommune
 - Bidra til utforming og gjennomføring av prosjekt knyttet til arbeid med ungdom i risikozonen
 - Bistå kommunene med råd, veiledning og iverksetting av tiltak/prosjekt som skal bidra til å styrke tjenestetilbud til rusmiddelavhengige
 - Samarbeide med KS om ledelsesprosjektet "Flink med folk i første rekke" og andre prosjekter i KS regi
 - Bidra til etablering og videreføring av læringsnettverk, faglige fora og nettverkssamlinger for kommunen
 - Tilrettelegge og iverksette kompetanseutviklingstiltak overfor kommunene i tråd med målene i opptrappingsplanen:
 - Saksbehandling knyttet til lov og regelverk, herunder vedtak på tjenester
 - Individuell plan
 - Brukermedvirkning på individ- og systemnivå
 - Pårørende og barn av rusmiddelavhengige
 - Unge i risikozonen
 - Rus og psykisk helse
 - Kvalifiseringsprogrammet og NAV
 - Tilgjengelige og fleksible tjenester
 - Utvikling og systematisk utprøving av metoder og modeller i kommunalt rusarbeid
 - Helhetlige tjenesteforløp med særlig vekt på oppfølging før, under og etter opphold i institusjon eller fengsel
 - Sikre at kommunene har utviklet internkontrollsystemer
- Samarbeide med de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål om:
 - utformingen og tilretteleggelsen av kontinuerlige opplæringstiltak som en integrert del av kommunenes arbeid med rusmiddelavhengige
 - oppsummere og spre erfaringer om individuell plan
 - styrkingen og opprettelsen av tverrfaglige nettverk og arenaer
 - styrke og samordne opplæring og kunnskapsformidling om lokal forebygging,
 - bidra til at kommunene forankrer rusmiddelarbeidet i rusmiddelpolitiske handlingsplaner
- Bistå kommuner som mottar tilskudd til lavterskel helsetiltak i oppfølgingen av funnene i evaluering av ordningen. I samarbeid med kommune gjennomføre regionale konferanser i 2008 for å spre erfaringer med lavterskel praksis og metode til andre tjenester og kommuner.

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510) _
- Delfinansierte over helse- og omsorgsdepartementets kap. 761.21

Bakgrunnsinformasjon

- Handlingsplan I-0910 N, Kunnskap og brubygging, Sosialtenesta si førstelinje (Dokumentet er ikke tilgjengelig elektronisk)
- [Opptappingsplan for rusfeltet \(2006 – 2010\) St.prp. nr.1 \(2007-2008\) del III kap. 8](#)
- [Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring av sosial- og helsetjenesten til rusmiddelmissbrukere](#)
- [Rundskriv I-33/2001 Legemiddelassistert rehabilitering av narkomane](#)
- [Rundskriv I – 5/2003 Legemiddelassistert rehabilitering](#)
- [Rundskriv I-8/2004 Rusreformen – pasientrettigheter og endringer i spesialisthelsetjenesteloven](#)
- [Strateginotat – bedre behandlingstilbud til rusmiddelbrukere](#)
- [Evaluering av rusreformen. Rapport IRIS 2006/1227](#)
- [Evaluering av legemiddelassistert rehabilitering \(LAR\). Flere rapporter](#)

Resultatkrav

- Ha gjennomført opplærings- og informasjonstiltak på feltet, jf. oppdraget.
- Ha samarbeidet med Arbeids- og velferdsetaten (fylket) om opplæringstiltakene.
- Ha bidratt til at kunnskaps- og kompetansetiltakene på fagområdet er forankret i kommunenes planer.
- Ha avholdt faglige fora for kommuner med fokus på tverrfaglig tjenesteutvikling.
- Ha etablert arenaer og nettverk rundt tiltakene.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten med hensyn til oppdrag og resultatkrav.
- Rapporteringen skal videre inneholde følgende punkter:
 - Oppgi antall gjennomførte opplærings- og informasjonstiltak på feltet, jf. oppdraget, herunder samarbeidet med Arbeids- og velferdsetaten (fylket).
 - Oppgi antall avholdte faglige fora og nettverk for kommuner.
 - Oppgi ulike modeller hvor embetet bidrar i utviklingen av kommunenes rusarbeid.
 - Oppgi antall kommuner hvor koordinerende "tillitspersoner" er på plass.
 - Oppgi antall kommunene som har tatt i bruk individuell plan, og om mulig antall brukere i de enkelte kommunene.
 - Oppgi antall kommuner som har brukervedvirkning på individ- og systemnivå.